

2016-2024

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DUSZNIKI

Gmina Duszniki
ul. Sportowa 1, 64-550 Duszniki
www.duszniki-wlkp.pl

Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych
www.wokiss.pl

Szanowni Państwo

W maju 2015 roku samorząd Gminy Duszniki podjął decyzję o przystąpieniu do opracowania podstawowego dokumentu rozwojowego Gminy, jakim jest strategia jej rozwoju. Do współpracy w realizacji tego projektu zostali zaproszeni specjaliści z Wielkopolskiego Ośrodka Kształcenia i Studiów Samorządowych WOKiSS z Poznania.

Prace nad strategią zostały poprzedzone opracowaniem „Raportu o stanie Gminy Duszniki”, którego celem było uzyskanie dokładnego wglądu w sytuację społeczną i gospodarczą Gminy. Raport pokazał również określone trendy rozwojowe, stając się podstawą do obiektywnej, opartej na faktach, oceny perspektyw dalszego rozwoju Gminy.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy, w wyniku szerokich konsultacji społecznych (badanie ankietowe, wywiady z opiniotwórczymi mieszkańcami, spotkania, dyskusje), została wytyczona strategia Gminy, wskazująca jej wizję, czyli pożądaną stan docelowy, cele rozwojowe oraz sposoby ich osiągnięcia.

Prace, związane z formułowaniem wizji, misji, celów i projektów realizacyjnych, były prowadzone przez szeroki zespół osób, zarówno pracowników Urzędu Gminy, radnych, jak i reprezentantów różnych organizacji i instytucji, które na co dzień z nami współpracują.

Po wielu spotkaniach warsztatowych oraz dyskusjach w zespołach problemowych, prowadzonych przez kilka miesięcy, powstały konkretne rekomendacje, dotyczące rozwoju Gminy do 2024 roku, uwzględniające istniejące uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne.

Niniejszy program bazuje na faktycznym stanie zasobów Gminy i stanowi kontynuację dotychczasowego, wieloletniego procesu jej rozwoju. Wyznaczone w dokumencie plany realizacyjne będą zapewne modyfikowane przez zmieniające się warunki wewnętrzne i zewnętrzne, ale zawsze powinny uwzględniać główne kierunki rozwoju Gminy, czyli dążenie do zapewnienia wszystkim mieszkańcom dogodnych warunków pracy, rozwoju i wypoczynku.

Na koniec składam serdeczne podziękowania wszystkim mieszkańcom Gminy, którzy przyczynili się do powstania dokumentu Strategii.

Roman Boguś
Wójt Gminy Duszniki

Osoby, które brały udział w wywiadach i konsultacjach w ramach prac nad opracowaniem Strategii Rozwoju Gminy Duszniki na lata 2016-2024

Imię i nazwisko	Funkcja/instytucja
Bernadeta Augustyniak	Radna Gminy Duszniki
Justyna Bachorz	Radna Gminy Duszniki
Tomasz Ćwian	Radny Gminy Duszniki
Andrzej Danielczak	Radny Gminy Duszniki
Robert Kałek	Radny Gminy Duszniki
Marian Kaźmierowski	Radny Gminy Duszniki
Jadwiga Klińska	Radna Gminy Duszniki
Wojciech Kukułka	Radny Gminy Duszniki
Marek Liszkowski	Radny Gminy Duszniki
Grzegorz Mazurek	Radny Gminy Duszniki
Ryszard Pacholak	Radny Gminy Duszniki
Grzegorz Pawlak	Radny Gminy Duszniki
Iwona Ratajczak	Radna Gminy Duszniki
Zdzisław Siemieniak	Radny Gminy Duszniki
Ireneusz Tylkowski	Radny Gminy Duszniki
Zbigniew Lubik	Kierownik Referatu Rozwoju Gospodarczego Urzędu Gminy
Radosław Wawrzyniak	Referat Rozwoju Gospodarczego Urzędu Gminy, , sołtys Brzoza - Grodziszczko
Katarzyna Prędką	Referat Rozwoju Gospodarczego Urzędu Gminy
Małgorzata Przewoźna	Referat Rozwoju Gospodarczego Urzędu Gminy
Kazimiera Słotwińska	Referat Rozwoju Gospodarczego Urzędu Gminy
Grażyna Gołaś	Biuro Zamówień Publicznych Urzędu Gminy
Marian Zagłaniczny	Referat Spraw Obywatelskich Urzędu Gminy
Ewa Świerkiel-Szymańska	Dyrektor Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury
Donata Grzeszkowiak	Specjalista pracy socjalnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
Maciej Tepper	Zastępca kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
Michał Maćkowiak	Pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
Lucyna Krajewska	Dyrektor Zespołu Szkół w Grzebienisku
Renata Nizio	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Sędzinku
Ewa Tyczyńska	Dyrektor Przedszkola w Dusznikach
Izabela Cieślewicz	Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Władysława Broniewskiego w Dusznikach
Lech Sadowski	Dyrektor Gimnazjum im. Powstańców Wielkopolskich w Dusznikach

Anna Szymanowska	Gł. księgową w Gminnym Zespole Oświatowym
Maria Zaglanczna	Kierownik Gminnego Zespołu Oświatowego w Dusznikach
Paweł Strzeszyński	Ośrodek Sportu i Rekreacji
Magdalena Fabiańska	UKS Olimp Duszniki
Przemysław Józkiwicz	Policja Duszniki
Krzysztof Nowakowski	Policja Duszniki
Ewelina Królak	Policja Duszniki
Tomasz Śpiączka	Komunalny Zakład Budżetowy w Dusznikach
Mateusz Jaworski	Komunalny Zakład Budżetowy w Dusznikach
Magdalena Klupś	sołtys Ceradza Dolnego
Iwona Ratajczak	sołtys Chełminka
Piotr Bździał	sołtys Dusznik
Marzena Frąckowiak	sołtys Grzebieniska
Marek Królik	sołtys Kunowa
Szymon Janik	sołtys Mieściska – Sarbia
Barbara Józwiakowska	sołtys Młynkowa
Marian Szukała	sołtys Niewierza
Zygmunt Bistuła	sołtys Podrzewia
Zygmunt Nowak	sołtys Sędzinka – Zalesia
Katarzyna Stasińska	sołtys Sędzina
Robert Jankowski	sołtys Sękowa
Halina Krecka	sołtys Wierzeji
Róża Dziubińska	sołtys Wilczyna
Urszula Batura	sołtys Wilkowa
Zofia Nizio	sołtys Zakrzewka
Magdalena Hojak-Pałęza	Stowarzyszenie Pasikonik
Mariusz Skórnicki	Bank Spółdzielczy Duszniki
Alfreda Januszewska	GS Duszniki
Emil Lemański	Uczennica Gimnazjum im. Lecha Krzyżaniaka w Grzebienisku
Kacper Nawrot	Uczeń Gimnazjum im. Lecha Krzyżaniaka w Grzebienisku
Agata Stopierzyńska	Uczennica Gimnazjum im. Lecha Krzyżaniaka w Grzebienisku
Julia Szulc	Uczennica Gimnazjum im. Lecha Krzyżaniaka w Grzebienisku
Damian Stasik	Uczeń Gimnazjum im. Lecha Krzyżaniaka w Grzebienisku
Aleksander Śliwiński	Uczeń Gimnazjum im. Lecha Krzyżaniaka w Grzebienisku
Wiktoria Tyczyńska	Uczennica Gimnazjum im. Powstańców Wlkp. w Dusznikach
Alicja Maćkowiak	Uczennica Gimnazjum im. Powstańców Wlkp. w Dusznikach
Krystian Flieger	Uczeń Gimnazjum im. Powstańców Wlkp. w Dusznikach
Krystian Genc	Uczeń Gimnazjum im. Powstańców Wlkp. w Dusznikach
Adam Świergiel	Uczeń Gimnazjum im. Powstańców Wlkp. w Dusznikach

Koordynatorem prac nad opracowaniem dokumentu Strategii rozwoju Gminy Duszniki był pan Roman Boguś – Wójt Gminy Duszniki.

Eksperci WOKiSS

Radosław Szarleja, Waldemar Pruss, Marta Czarnecka, Marta Kamińska

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	6
1. PROCES I METODY OPRACOWANIA STRATEGII	7
1.1. PROCES TWORZENIA STRATEGII ROZWOJU GMINY DUSZNIKI NA LATA 2016-2024	7
1.2. STRUKTURA STRATEGII	9
2. ANALIZA REALIZACJI DOTYCHCZASOWEJ „STRATEGII ROZWOJU GMINY DUSZNIKI DO 2015 ROKU”	12
3. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY	22
3.1. WYNIKI SONDAŻOWYCH BADAŃ ANKIETOWYCH	22
3.2. ANALIZA SWOT.....	32
4. WIZJA I MISJA GMINY	40
4.1. WIZJA GMINY	40
4.2. MISJA ROZWOJU GMINY	40
5. CELE STRATEGICZNE	42
6. PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE	45
6.1. ZAŁOŻENIA I KRYTERIA WYBORU PROGRAMÓW I PROJEKTÓW STRATEGICZNYCH	45
6.2. ZESTAWIENIE PROGRAMÓW I PROJEKTÓW STRATEGICZNYCH.....	45
6.3. ZAKRES CZASOWY PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ	47
6.4. PREZENTACJA I UZASADNIENIE PROGRAMÓW I PROJEKTÓW STRATEGICZNYCH.....	48
7. OKREŚLENIE ZBIEŻNOŚCI STRATEGII ROZWOJU GMINY ZE STRATEGIAMI NA SZCZEBLU WOJEWÓDZKIM I KRAJOWYM	87
7.1. OKREŚLENIE ZBIEŻNOŚCI STRATEGII ROZWOJU GMINY DUSZNIKI NA LATA 2016-2024 ZE STRATEGIĄ ROZWOJU KRAJU 2020	87
7.2. OKREŚLENIE ZBIEŻNOŚCI STRATEGII ROZWOJU GMINY DUSZNIKI NA LATA 2016-2024 ZE STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2020 ROKU	89
7.3. OKREŚLENIE ZBIEŻNOŚCI STRATEGII ROZWOJU GMINY DUSZNIKI NA LATA 2016-2024 Z WIELKOPOLSKIM REGIONALNYM PROGRAMEM OPERACYJNYM NA LATA 2014-2020	92
7.4. OKREŚLENIE ZBIEŻNOŚCI STRATEGII ROZWOJU GMINY DUSZNIKI NA LATA 2016-2024 Z PROGRAMEM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2014-2020	93
8. WDRAŻANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY	96
8.1. WDRAŻANIE ZAPISÓW STRATEGII	96
8.2. MONITORING REALIZACJI STRATEGII	96
8.3. OCENA SKUTKÓW REALIZACJI STRATEGII (EWALUACJA)	98
8.4. EWENTUALNE KOREKTY PLANU I JEGO AKTUALIZACJA.....	99
8.5. INFORMOWANIE SPOŁECZEŃSTWA	99
9. SPIS TABEL	101
10. SPIS WYKRESÓW	101
11. SPIS RYSUNKÓW	101
ZAŁĄCZNIK 1. FORMULARZ ANKIETY	102

1. PROCES I METODY OPRACOWANIA STRATEGII

1.1. Proces tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Duszniki na lata 2016-2024

Po kilku miesiącach intensywnych prac dobiegł końca proces opracowywania Strategii Rozwoju Gminy Duszniki, który rozpoczął się w maju 2015 roku podpisaniem umowy między gminą Duszniki a Wielkopolskim Ośrodkiem Kształcenia i Studiów Samorządowych z Poznania.

Proces sporządzania Strategii był wspólną pracą licznego grona przedstawicieli samorządu (pracowników Urzędu Gminy, gminnych jednostek organizacyjnych, radnych oraz lokalnych przedsiębiorców i przedstawicieli różnych grup społecznych) oraz konsultantów WOKiSS. Charakterystyczną cechą tego procesu była aktywna pomoc ze strony Gminy w zbieraniu danych, uczestnictwo w interpretacji tych danych i sporządzeniu diagnozy stanu Gminy oraz szeroka partycypacja przedstawicieli mieszkańców i różnych instytucji z terenu Gminy w określaniu możliwości rozwojowych i budowaniu programów strategicznego rozwoju.

Prace zostały podzielone na kilka etapów, których przebieg opisano poniżej. Proces ten był zgodny z podstawowymi zasadami planowania strategicznego. Model zarządzania strategicznego w literaturze przedstawiany jest przeważnie w postaci cyklu: analiza (diagnoza) → planowanie → wdrażanie → ocena, która w kolejnej fazie przyjmuje postać korekty i aktualizacji planów.

Zgodnie z powyższym modelem, formułowanie Strategii zostało poprzedzone sporządzeniem kompleksowego „**Raportu o Stanie Gminy Duszniki**”. Celem jego przygotowania było uzyskanie dokładnego wglądu w sytuację gospodarczą i społeczną Gminy.

Na początku zostało przeprowadzone spotkanie z przedstawicielami Gminy, w trakcie którego szczegółowo omówiono proces sporządzania diagnozy stanu Gminy oraz przedstawiono zakres niezbędnych informacji do opracowania Raportu. Zbieraniu danych poświęcono kilka następných tygodni. Praca ta była realizowana przez pracowników Urzędu Gminy oraz wielu innych jednostek i instytucji.

Zgromadzone zostały szczegółowe dane o wszystkich aspektach funkcjonowania Gminy według stanu na dzień opracowywania Raportu, jak również za kilka lat wstecz. Dzięki temu powstała możliwość dokonywania analizy historycznej, czyli wszechstronnego porównywania poziomu rozwoju Gminy na przestrzeni ostatnich lat. Raport pokazał także pewne trendy rozwojowe i stał się podstawą do obiektywnej, opartej na faktach, oceny możliwości dalszego rozwoju Gminy. Jest on opisem stanu, do którego będzie się można odwoływać w trakcie realizacji Strategii, śledząc postępy wdrażania zaplanowanych działań.

Sporządzony Raport stał się punktem wyjścia do przygotowania Strategii Rozwoju Gminy.

Wykorzystanym w pracach nad Strategią, przydatnym źródłem informacji był **sondaż ankietowy**, przeprowadzony wśród mieszkańców Gminy poprzez zamieszczenie formularza na stronie internetowej Gminy oraz rozprowadzanie ankiet w Urzędzie Gminy, sołectwach i poprzez młodzież szkolną. Łącznie wypełniono 195 ankiet. Ze względu na dobór próby nie jest to liczba pozwalająca na traktowanie badania jako w pełni reprezentatywnego głosu lokalnej społeczności – jej cel był inny – możliwość wypowiedzenia się na temat warunków życia w Gminie i kierunków jej rozwoju przez grupę aktywnych mieszkańców. Sondaż był więc ważną, ale nie jedyną, formą partycypacji społecznej w procesie budowania strategii.

W Rozdziale 3 zostały przedstawione wyniki badań, natomiast wzór ankiety został zamieszczony w Załączniku 1 (na końcu niniejszego opracowania).

Inną, bardzo ważną formą udziału lokalnej społeczności w planowaniu rozwoju Gminy, były **wywiady z przedstawicielami środowisk i grup społecznych oraz organizacji i instytucji z terenu Gminy**. Łącznie we wrześniu 2015 roku przeprowadzono indywidualne spotkania z ok. 40 osobami - pracownikami Urzędu Gminy, szefami jednostek gminnych, radnymi, sołtysami, przedsiębiorcami, przedstawicielami organizacji pozarządowych i młodzieżą gimnazjalną. Ich celem było poznanie opinii tych osób na temat warunków życia na terenie Gminy oraz propozycji ich poprawy.

Spotkanie, podsumowujące część diagnostyczną prac i wprowadzające do części planistycznej, odbyło się 5 października 2015 roku.

W pierwszej części było ono poświęcone podsumowaniu diagnozy stanu Gminy (w formie analizy SWOT), przesłanej wcześniej i zaprezentowanej na spotkaniu przez konsultantów WOKiSS w podziale na poszczególne aspekty życia Gminy. Analiza dotychczas zgromadzonych danych (informacje statystyczne, raporty, sprawozdania, ankiety, wywiady) pozwoliła na zidentyfikowanie zarówno atutów (silnych stron) Gminy, jak i braków i problemów, które zostały omówione i uzupełnione w trakcie dyskusji. Stały się one podstawą procesu planistycznego, bowiem atuty są tymi elementami, na których należy bazować, planując dalszy rozwój Gminy. Z kolei usunięcie, bądź zniwelowanie braków i problemów to zadania, których realizacja powinna przyczynić się do lepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców Gminy.

Jednym z punktów spotkania była dyskusja na temat wizji i misji rozwoju Gminy, czyli jej pożądanego docelowego stanu oraz sposobów jego osiągnięcia.

Następnie konsultanci zaprezentowali propozycję kilkunastu konkretnych działań (uporządkowanych tematycznie), których wdrożenie w okresie obowiązywania Strategii powinno w dużym stopniu przyczynić się do zaspokojenia zgłoszonych potrzeb mieszkańców i doprowadzić do zamierzonego stadium rozwoju Gminy. Zestawienie działań zostało przygotowane na podstawie wyników wywiadów, ankiet, konsultacji oraz analiz i obserwacji konsultantów. W trakcie dyskusji jej uczestnicy odnieśli się do propozycji i zgłosili uwagi i propozycje uzupełnień.

W końcowej części spotkania konsultanci zapoznali uczestników z dalszym przebiegiem prac nad dokumentem Strategii, to znaczy sposobem sporządzenia ostatecznych wersji wizji i misji oraz doprecyzowania projektów strategicznych, aby mogły się one stać praktycznymi narzędziami wdrażania strategii, wskazującymi, co, kto, kiedy i jak

powinien zrobić, aby zaplanowane przedsięwzięcia zostały faktycznie wprowadzone w życie.

Po spotkaniu konsultanci przesłali uporządkowane wersje propozycji analizy SWOT, wizji, misji, celów i projektów strategicznych do powołanych pięciu tematycznych zespołów roboczych, których zadaniem stało się dopracowanie powyższych elementów strategii, a następnie rozpisanie projektów strategicznych na szczegóły. Zespoły te to:

- 1) Infrastruktura techniczna i rozwój gospodarczy
- 2) Oświata
- 3) Kultura, rozrywka, sport, rekreacja, aktywność społeczna
- 4) Zdrowie, pomoc społeczna i bezpieczeństwo
- 5) Zarządzanie gminą.

Każdy z zespołów roboczych spotkał się w dniu 12 listopada 2015 roku z konsultantami WOKiSS, wypracowując ostateczną postać głównych elementów dokumentu Strategii.

W kolejnym etapie prac konsultanci, w kontakcie z przedstawicielami Gminy, uzasadnili wybór i opisali wszystkie cele, programy i projekty strategiczne. Zaproponowali także sposób monitorowania wykonania Strategii za pomocą zestawu mierników po to, aby w każdej chwili istniała możliwość sprawdzenia, czy przyjęte zadania są realizowane terminowo i w sposób określony w dokumencie strategii.

1.2. Struktura strategii

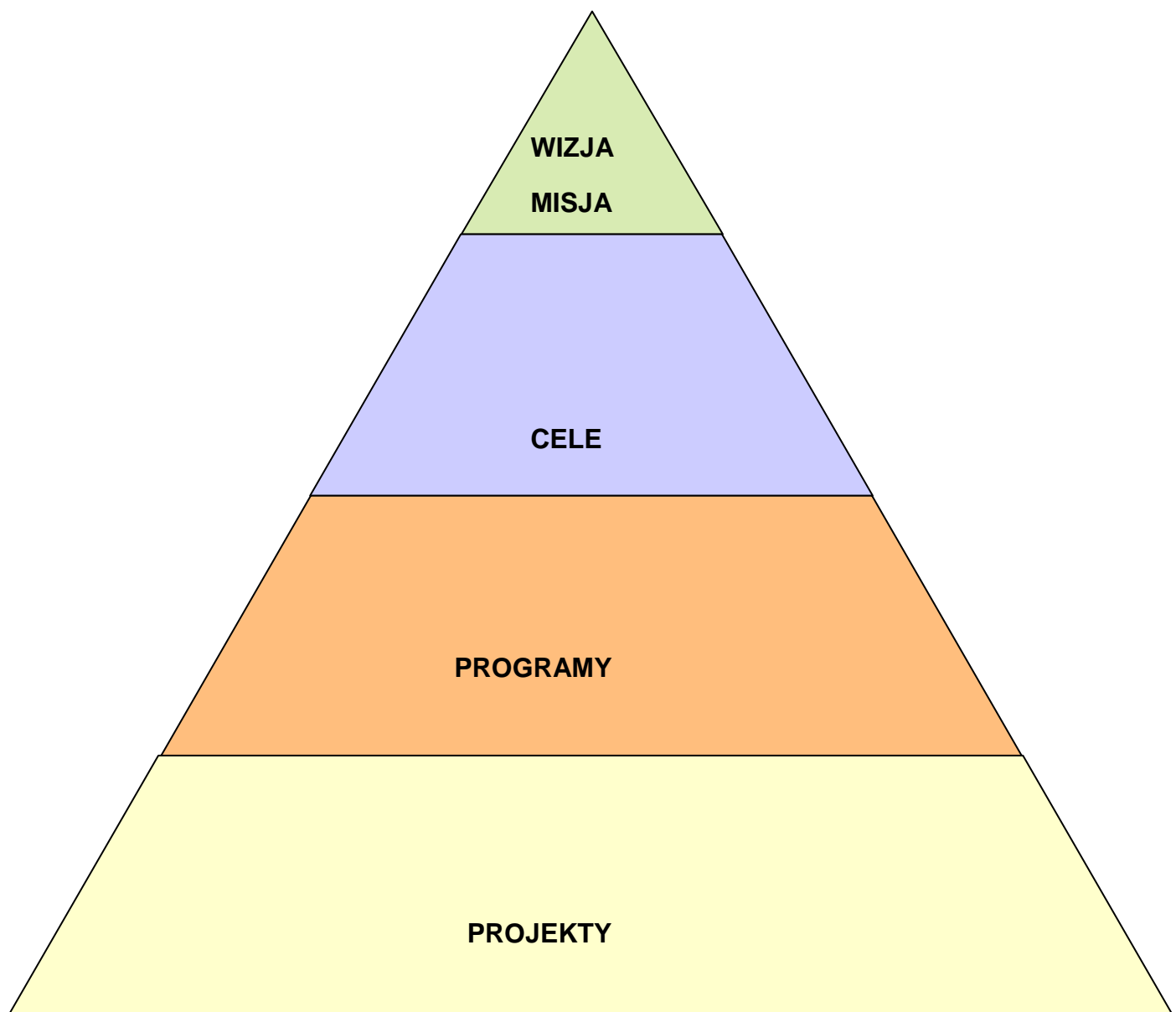
Opracowana Strategia jest dokumentem o wyrazistej, logicznej strukturze.

Najważniejszym, wyjściowym elementem jest **wizja Gminy**, która określa pożądany przez mieszkańców jej wizerunek (obraz) w perspektywie najbliższych kilkunastu lat, czyli jest swoistym „zdjęciem” Gminy.

Kolejnym elementem jest **misja rozwoju Gminy**, która określa, jaki powinien być kierunek rozwoju Gminy w perspektywie następnych kilkunastu lat i jakie są priorytety samorządu w działaniach na rzecz zaspokojenia potrzeb mieszkańców, czyli osiągnięcia stanu, określonego w wizji. Misja jest sentencją, która najlepiej ujmuje główne kierunki działania samorządu, jednocześnie wskazuje priorytety działalności w najbliższych latach, ale przede wszystkim jest najlepszym podsumowaniem całego opracowywanego planu strategicznego.

Strategia jest zorganizowana na kilku poziomach; strukturą swoją przypomina piramidę, której wierzchołek stanowią wizja i misja. Następnie wyróżniono niższe poziomy planowania:

1. **Cele strategiczne**
2. **Programy strategiczne**
3. **Projekty realizacyjne**
4. **Zadania do wykonania.**

Rysunek 1. Układ strategii¹

Każdy cel, program i projekt zostały w dokumencie Strategii dokładnie uzasadnione i scharakteryzowane.

Następnym po misji poziomem planowania są **cele strategiczne**. Wynikają one bezpośrednio z misji – konkretnie definiują kierunki rozwoju Gminy, jednocześnie pozwalają na zachowanie jasnego podziału Strategii, grupując poszczególne programy i projekty. Ich realizacja w przyjętej perspektywie czasowej powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju Gminy, określonego w wizji. Z kolei **programy strategiczne** są „tematami” działań, których wykonanie powoduje osiągnięcie określonych celów. Programy strategiczne grupują projekty, związane tematycznie z poszczególnymi dziedzinami życia Gminy, czy działaniami samorządu. **Projekty**

¹ Źródło wszystkich rysunków, tabel i wykresów w dokumencie Strategii to opracowania własne.

realizacyjne to już konkretne przedsięwzięcia, najłatwiej mierzalne przy wdrażaniu Strategii. Projekty te zostały w niniejszym dokumencie szczegółowo rozpisane. Każdy projekt opatrzone opisem, w którym przedstawiono uzasadnienie jego wyboru oraz inne, ważne dla jego realizacji, informacje. Dodatkowo dla projektów opracowano zestaw niezbędnych danych, obejmujących przede wszystkim **zadania**, czyli czynności do wykonania w ramach każdego projektu. Zostały tutaj również określone inne informacje – beneficjentów i celu, dla jakiego projekt ma być realizowany, informacje o jednostce odpowiedzialnej za jego wykonanie oraz jednostkach współpracujących, a także daty realizacji poszczególnych zadań.

W pracy nad wszystkimi powyższymi elementami Strategii uwzględniono wymagania pryncypiów zarządzania strategicznego, które składa się z czterech zasadniczych faz działania:

- 1) diagnozy
- 2) planowania
- 3) wdrożenia
- 4) oceny.

Kluczowym elementem w przygotowaniu Strategii rozwoju jest planowanie, ale o sukcesie realizacji planu decyduje sposób jego wdrożenia. Ponieważ większość problemów, związanych z realizacją Strategii, wynika najczęściej z niezbyt precyzyjnego zdefiniowania celów i zadań, jakie mają zostać wykonane, dlatego w przedstawionym dokumencie starano się stworzyć jak najbardziej przejrzysty schemat programów i projektów realizacyjnych, ułatwiający zrozumienie ich zasadności. Duży nacisk położono na opisanie celów, programów i poszczególnych projektów, które, jako finalne „produkty” przeprowadzonych analiz i konsultacji, wynikają bezpośrednio z opisanych w pierwszej części Strategii (diagnozie Gminy) uwarunkowań rozwojowych oraz przyjętych strategicznych kierunków rozwoju Gminy.

Należy podkreślić, że Strategia jest tzw. planem maksymalnym, to znaczy obejmuje ona wszystkie przedsięwzięcia, jakie mieszkańcy chcieliby, aby były zrealizowane do 2024 roku – aby tak się stało, muszą być w pełni spełnione wszystkie warunki, związane z uzyskaniem dochodów własnych, pozyskaniem środków zewnętrznych oraz z wykorzystaniem własnych zdolności technicznych i organizacyjnych.

W rzeczywistości cele, zapisane w Strategii, nigdy nie są osiągnięte dokładnie w takim zakresie, w jakim są za pierwszym razem zaplanowane, bowiem w ciągu wielu lat realizacji przedsięwzięć strategicznych zmienia się zarówno samorząd, jak i jego otoczenie – pojawiają się nowe koncepcje, wyzwania, oczekiwania i możliwości, których konsekwencją jest zmiana lub nawet zaniechanie części pierwotnych planów, a w ich miejsce wprowadzane są inne.

2. ANALIZA REALIZACJI DOTYCHCZASOWEJ „STRATEGII ROZWOJU GMINY DUSZNIKI DO 2015 ROKU”

Pierwszym etapem prac nad opracowaniem „Strategii Rozwoju Gminy Duszniki na lata 2016-2024” było spojrzenie wstecz – na to, co zostało zrealizowane w ciągu minionych 9 lat w ramach „Strategii Rozwoju Gminy Duszniki do 2015 roku”, opracowanej w marcu 2007 roku. Był to dokument, będący aktualizacją Strategii z 2001 roku.

Przed przystąpieniem do prac nad nową strategią została więc dokonana analiza wykonania zapisów dotychczasowej strategii w celu:

- sporządzenia zestawienia zadań, które zostały zrealizowane w całości
- identyfikacji zadań zrealizowanych częściowo - w celu poznania przyczyn niepełnego wykonania i określenia pozostałych prac, ponieważ mogą lub powinny one zostać wprowadzone do nowej strategii
- identyfikacji zadań nie rozpoczętych i wyjaśnienia przyczyn zaistniałej sytuacji
- identyfikacji zadań o charakterze ciągłym.

Realizacja „Strategii Rozwoju Gminy Duszniki do 2015 roku” odbywała się zgodnie z jej misją:

„Gmina Duszniki będzie wyróżniać się w województwie wielkopolskim dobrze rozwiniętą działalnością gospodarczą w sektorze średnich i małych przedsiębiorstw oraz wysokim poziomem rolnictwa. Ziemia Dusznicka stanie się atrakcyjnym i przyjaznym miejscem zamieszkania i odpoczynku. Duszniki pełnić będą zaszczytną funkcję kulturotwórczą – będzie to wielkopolskie centrum kultury ludowej”.

Oczekiwania społeczności gminy Duszniki w zakresie przyszłego stanu Gminy przedstawiono dodatkowo w formie poniższego zestawienia:

Wizja gminy Duszniki

Gospodarka	Infrastruktura społeczna	Infrastruktura techniczna	Środowisko przyrodnicze i kulturowe
Dynamicznie rozwijający się sektor małych i średnich przedsiębiorstw	Wysoki poziom oświaty szkolnej	Sprawny system zaopatrzenia w wysokiej jakości wodę	Zharmonizowany krajobraz architektoniczny i przestrzenny
Ustabilizowany rynek pracy i zminimalizowane bezrobocie w gminie	Duszniki – Wielkopolskie Centrum Kultury	Dobre drogi	Wysoka jakość środowiska naturalnego
Dobrze rozwinięte rolnictwo, ustabilizowany rynek zbytu produktów rolnych	Społeczeństwo o wysokiej świadomości ekologicznej	Sprawna sieć energetyczna	Człowiek przyjazny środowisku
Giełda produktów rolnych	Bezpieczna gmina	Wdrożony system gospodarki odpadami	Dobrze zachowane dziedzictwo kulturowe
Dobrze zorganizowana współpraca przedsiębiorców	Społeczeństwo o wysokim poczuciu tożsamości regionalnej	Dobrze rozwinięta sieć Internetu	Zwiększona „lesistość”
Bardzo dobra współpraca samorządu i przedsiębiorców			Uporządkowana gospodarka wodno – ściekowa
Rozwój gospodarczy i społeczny gminy wspierany przez program Leader			

W poprzedniej Strategii wyznaczono także:

Cel nadrzędny rozwoju Gminy

Nieustająca, wieloaspektowa poprawa jakości życia mieszkańców oraz warunków działalności dla przedsiębiorstw i instytucji.

Cel główny:

Stały, satysfakcjonujący społeczność i bezpieczny dla środowiska rozwój społeczno – gospodarczy gminy przy pełnym wykorzystaniu zasobów pracy, walorów przyrodniczych i lokalizacyjnych oraz potencjału ekonomicznego.

Cele strategiczne - priorytety rozwojowe:

1. Wzrost gospodarczy – aktywizacja działalności gospodarczej
2. Aktywna ochrona środowiska
3. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej

4. Rozwój usług społecznych.

Po przeprowadzeniu oceny realizacji Strategii na koniec 2006 roku dla każdego celu strategicznego zaktualizowano cele operacyjne. Na lata 2007–2015 planowano realizację następujących celów operacyjnych:

Cel strategiczny (priorytet) 1: Wzrost gospodarczy – aktywizacja działalności gospodarczej

Cele operacyjne:

1. Rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw
2. Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych
3. Rozbudowa przetwórstwa rolno – spożywczego i przechowalnictwa
4. Nowoczesna promocja gminy

Cel strategiczny (priorytet) 2: Aktywna ochrona środowiska

Cele operacyjne:

1. Uporządkowanie gospodarki ściekowej
2. Ochrona gruntów i wód
3. Ochrona przyrody

Cel strategiczny (priorytet) 3: Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej

Cele operacyjne:

1. Zarządzanie infrastrukturą techniczną
2. Modernizacje i remonty sieci dróg
3. Modernizacja sieci energetycznej

Cel strategiczny (priorytet) 4: Rozwój usług społecznych

Cele operacyjne:

1. Zachowanie wysokiego poziomu oświaty
2. Duszniki – Centrum Kultury
3. Wspieranie poprawy jakości opieki zdrowotnej
4. Budowa infrastruktury sportowej.

Następnie każdemu celowi operacyjnemu przyporządkowano szereg zadań do wykonania.

Syntetyczne zestawienie tych zadań z podziałem na zadania zrealizowane, nie rozpoczęte oraz ciągle, zostało przedstawione poniżej.

Tabela 1. Informacja o realizacji Strategii rozwoju Gminy Duszniki do 2015 roku

* WYJAŚNIENIE DO KOLUMNY „FAKTYCZNA REALIZACJA ZADANIA”

A - zadanie zrealizowane i zakończone

B - zadanie niezrealizowane, odstępianie od zadania

C - zadanie niezrealizowane, przewidywane do realizacji

D - zadanie o charakterze ciągłym (było, jest i będzie realizowane dalej)

Nazwa zadania	Planowany w Strategii termin wykonania	Faktyczna realizacja zadania (A/B/C/D)*	UWAGI
CEL STRATEGICZNY(PRIORYTET) 1. WZROST GOSPODARCZY – AKTYWIZACJA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ			
Cel operacyjny 1. Rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw			
Rozwój sektora usług produkcyjnych	2007 -2015	D	
Rozwój usług turystycznych	2007 -2015	D	
Modernizacja i budowa nowych zakładów przemysłowych	2007 -2015	D	
Stworzenie regionalnej gastronomii	2007 -2015	D	
Cel operacyjny 2. Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych			
Restrukturyzacja i rozwój produkcji mleka	2007 -2015	D	Gmina nie ma wpływu na realizację tego zadania.
Nowe technologie w chowie trzody chlewnej	2007 -2015	D	Gmina nie ma wpływu na realizację tego zadania.
Rozwój produkcji ogrodniczej	2007 -2015	D	Gmina nie ma wpływu na realizację tego zadania.
Wprowadzanie rolnictwa ekologicznego	2007 -2015	D	Gmina nie ma wpływu na realizację tego zadania.

Nazwa zadania	Planowany w Strategii termin wykonania	Faktyczna realizacja zadania (A/B/C/D)*	UWAGI
Cel operacyjny 3. Rozbudowa przetwórstwa rolno - spożywczego i przechowalnictwa			
Budowa nowych zakładów produkcji żywności	2007 -2015	D	
Cel operacyjny 4. Nowoczesna promocja gminy			
Organizacja festiwali i przeglądów	2007 -2015	D	
Utworzenie Centrum Wspierania Inicjatyw Gospodarczych	2007 -2009	B	Pojedyncza i do tego nieduża gmina jest zdecydowanie zbyt mała na realizację takiego zadania. Może ono zostać wdrożona na skalę powiatową.
Nawiązanie kontaktów partnerskich	2007 -2015	D	
CEL STRATEGICZNY(PRIORYTET) 2. AKTYWNA OCHRONA ŚRODOWISKA - POPRAWA ŚRODOWISKA NATURALNEGO			
Cel operacyjny 1. Uporządkowanie gospodarki ściekowej			
Budowa kanalizacji sanitarnej Sękowo - Podrzewie	2008 -2009	A	
Budowa kanalizacji sanitarnej Wilczyna - Podrzewie	2008 -2009	A	
Budowa kanalizacji sanitarnej Niewierz - Duszniki	2007 -2008	A	
Budowa kanalizacji sanitarnej Ceradz Dolny - Grzebienisko	2007	A	
Budowa kanalizacji sanitarnej w Sędzinach i Wierzeji	2010-2015	A	
Budowa kanalizacji sanitarnej w Sędzinku	2010-2015	C	Przyczyną niezrealizowania do tej pory zadania był brak środków.

Nazwa zadania	Planowany w Strategii termin wykonania	Faktyczna realizacja zadania (A/B/C/D)*	UWAGI
Budowa rurociągu tłoczego ścieków Podrzewie-Duszniki	2008-2009	B	Przyczyną odstąpienia od zadania była zmiana koncepcji realizacji inwestycji.
Budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków w Chełminko	2008 -2009	A	
Budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na terenach o zabudowie rozproszonej	2007 -2015	A/C	Zadanie zostało zrealizowane częściowo.
Wymiana wodociągowych rurociągów azbestowych	2008-2015	D	
Cel operacyjny 2. Ochrona gruntów i wód			
Zalesienie nieużytków i gruntów nieprzydatnych dla rolnictwa	2007 -2015	D	
Wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych	2007 -2015	B	Przedsięwzięcie dotyczy terenów prywatnych i przez to Gmina nie ma na nie wpływu.
Budowa zbiornika retencyjnego na Mogielnicy Wschodniej	2007 -2015	B	Nie jest to zadanie Gminy.
Wdrażanie dyrektywy azotanowej	2007 -2015	D	Gmina nie ma wpływu na realizację tego zadania.
Cel operacyjny 3. Ochrona przyrody			
Inwentaryzacja terenów i ochrona obiektów o wysokich walorach środowiska naturalnego	2007 -2015	B	Nie jest to zadanie Gminy.
Utworzenie rezerwatów w dorzeczu Mogielnicy Wschodniej i Środkowej (okolice Kunowa i Niewierza)	2007 -2015	B	Nie jest to zadanie Gminy.
Organizowanie konkursów ekologicznych	2007 -2015	D	

Nazwa zadania	Planowany w Strategii termin wykonania	Faktyczna realizacja zadania (A/B/C/D)*	UWAGI
CEL STRATEGICZNY (PRIORYTET) 3. MODERNIZACJA I ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ			
Cel operacyjny 1. Zarządzanie infrastrukturą techniczną			
Centralny system zarządzania infrastrukturą w gminie	2007 -2015	B	Przyczyną odstąpienia od zadania była zmiana koncepcji.
Cel operacyjny 2. Modernizacja i remonty sieci dróg gminnych			
Budowa ciągu dla pieszych na Osiedlu Wyzwolenia w Dusznikach	2008	A	
Utwardzenie dróg gminnych	2007 -2015	D	
Budowa ciągów pieszych przy drogach utwardzonych	2007 -2015	D	
Modernizacja drogi gminnej Sędzinko - Sędziny	2007 -2010	A	
Modernizacja drogi gminnej Chełmianko - Niewierz	2007 -2010	A	
Modernizacja drogi gminnej w Podrzewiu	2007 -2010	A	
Cel operacyjny 3. Modernizacja sieci energetycznej niskiego napięcia na terenie gminy			
Modernizacja sieci przesyłowej do Dusznik-pomoc organizacyjna UG	2007 -2015	A	
Budowa Głównego Punktu Zasilania – Pomoc organizacyjna UG	2007 -2015	A	
Modernizacja sieci niskiego napięcia we wszystkich miejscowościach w gminie	2007 -2015	D	

Nazwa zadania	Planowany w Strategii termin wykonania	Faktyczna realizacja zadania (A/B/C/D)*	UWAGI
Budowa farmy wiatrowej	2007-2013	B	Odstąpiono od realizacji zadania z powodu protestów społecznych i zmiany koncepcji zagospodarowania terenu.
CEL STRATEGICZNY(PRIORYTET) 4. ROZWÓJ USŁUG SPOŁECZNYCH			
Cel operacyjny 1. Zachowanie wysokiego poziomu oświaty			
Budowa sali gimnastycznej w Dusznikach z wykorzystaniem odnawialnych źródeł zasilania w energię	2009 - 2010	A	
Cel operacyjny 2. Duszniki – Centrum Kultury			
Modernizacja placówek bibliotecznych	2007 -2015	A	
Adaptacja kościoła poewangelickiego na Książnicę Dusznicką	2007 -2010	B	Ze względu na wysokie koszty przedsięwzięcia (ochrona konserwatora zabytków) wybudowano nowy obiekt.
Cel operacyjny 3. Wspieranie poprawy jakości usług zdrowotnych			
Gminna przychodnia lekarska- Pomoc organizacyjna UG	2007 -2015	A	
Zapewnienie dobrej opieki zdrowotnej w szkołach – gabinety: lekarski - Pomoc organizacyjna UG	2007 -2015	D	
Monitorowanie stanu zdrowotności i jakości usług medycznych - Działania organizacyjne UG	2007 -2015	B	Nie jest to zadanie Gminy.
Cel operacyjny 4. Budowa infrastruktury sportowej			
Budowa boisk wielofunkcyjnych w Dusznikach, Grzebienisku, Podrzewiu i Sędzinku	2008 -2010	D	Ze względów finansowych dotychczas wybudowano tylko boisko w Dusznikach.

Nazwa zadania	Planowany w Strategii termin wykonania	Faktyczna realizacja zadania (A/B/C/D)*	UWAGI
PROJEKTY REALIZUJĄCE WSPÓLNE CELE STRATEGICZNE 1 DO 4			
Odnowa wsi Niewierz i Chełmianko	2008	A	
Odnowa wsi Podrzewie	2008	A	
Odnowa wsi Grzebienisko	2009	A	
Odnowa wsi Sękowo i Wilczyna	2009	A	
Odnowa wsi Sędzinko	2010	A	
Odnowa wsi Wierzeja	2011	B	Zaplanowane prace wykonano, ale nie ze środków unijnych w ramach działania „Odnowa wsi”, lecz z funduszy gminnych
Odnowa wsi Wilkowo	2012	B	
Odnowa wsi Mieścinka i Kunowo	2013	A	
Aktywizacja społeczności lokalnej – Program Małych Grantów	2007 - 2013	A	

Analiza realizacji zadań, założonych do wykonania w poprzedniej Strategii Rozwoju Gminy Duszniki pokazuje, że zdecydowana większość przedsięwzięć, które postawiła przed sobą Rada Gminy w 2007 roku, zostało wykonanych w całości lub, z uwagi na ich złożony charakter – częściowo.

Istotną grupę projektów realizowanych w ramach Strategii stanowią zadania o charakterze ciągłym i z tego powodu można mówić o ich bieżącym wykonywaniu.

Tylko kilka zadań zostało niezrealizowanych, co spowodowane było brakiem środków finansowych, bądź zmianą koncepcji ich wdrożenia.

3. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY

3.1. Wyniki sondażowych badań ankietowych

3.1.1. Organizacja badań

Uchwalenie przez Radę Gminy strategii rozwoju oznacza wyznaczenie kierunków działań na najbliższe lata, do roku 2024. Dokument ten musi bazować na obecnej sytuacji samorządu oraz uwzględniać oczekiwania mieszkańców. W celu uzyskania informacji, jak sami mieszkańcy dostrzegają obecną sytuację Gminy oraz jak chcieliby, aby się rozwijała w następnych latach, przeprowadzono badanie ankietowe.

W badaniu wzięło udział 195 osób. Formularz składał się z 7 pytań tematycznych, podzielonych na dwie części. W pierwszej respondenci oceniali obecne warunki życia w Gminie, w drugiej natomiast wskazywali na najważniejsze zadania do wykonania. Obie części zawierały rozbudowany moduł macierzowy, w którym badani nadawali podanym stwierdzeniom odpowiednie oceny według 5-stopniowej skali. Każda z części zawierała także pytania otwarte.

Przyjęto, że cel badania zostanie osiągnięty, jeśli spełnione zostaną następujące warunki:

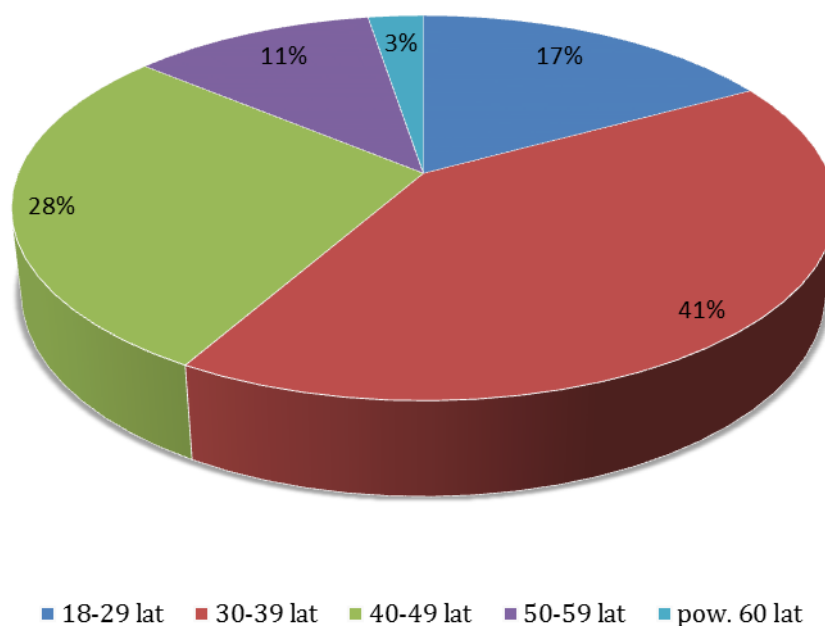
- badani ocenią warunki życia w Gminie
- określone zostaną pozytywne i negatywne aspekty życia w Gminie
- określona zostanie skala ważności poszczególnych działań w Gminie
- wskazane zostaną najbardziej pożądane działania inwestycyjne i nieinwestycyjne
- respondenci wskażą najważniejsze sprawy do załatwienia w swojej miejscowości
- respondenci wypełnią metryczkę.

a) Teren badań

Badanie miało miejsce w okresie od maja do sierpnia 2015 roku. Tradycyjne formularze papierowe ankiety były dostępne dla klientów Urzędu Gminy oraz jego pracowników, a także przekazane, poprzez uczniów, rodzicom w szkołach z terenu Gminy. Ankieta w formie elektronicznej znalazła się na stronie internetowej gminy Duszniki pod linkiem „strategia-duszniki.badanie.net”. Biorąc to pod uwagę można stwierdzić, iż ankieta była powszechnie dostępna, a terenem badań był obszar całej gminy Duszniki.

b) Prezentacja badanej grupy

W badaniu ankietowym brali udział przede wszystkim mieszkańcy gminy Duszniki. Analizowana grupa reprezentuje wszystkie przedziały wiekowe, przy czym najliczniej osoby w wieku 30 do 39 lat (41% badanych) oraz 40 do 49 lat (28%). Dokładne dane, dotyczące reprezentacji poszczególnych kategorii wiekowych, prezentuje Wykres 1. W ankiecie w niewielkim stopniu reprezentowana jest grupa osób najstarszych, powyżej 60 roku życia – stanowią one jedynie 3% respondentów.

Wykres 1. Przedziały wiekowe badanej grupy mieszkańców Gminy

W badanej grupie liczba kobiet jest większa niż mężczyzn; stanowią one ponad 60% respondentów. Mężczyźni stanowią grupę dominującą wśród najmłodszych ankietowanych, tj. między 18 a 29 rokiem życia (53%) oraz najstarszych, powyżej 60 lat (60%).

Biorąc pod uwagę wykształcenie, najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem średnim (35%). Udział osób z wykształceniem zawodowym i wyższym jest zbliżony (po blisko 30%). W badaniu niewielki udział brali mieszkańcy z wykształceniem policealnym, a najmniej licznie była reprezentowana grupa osób z wykształceniem podstawowym.

Pod względem statusu zawodowego w badaniu dominują pracownicy etatowi, którzy stanowią ponad połowę ankietowanych. W następnej kolejności są osoby niepracujące, których reprezentacja jest zbliżona do liczby rolników (odpowiednio 17% i 16%). Najmniej licznie reprezentowana jest grupa przedsiębiorców i studentów.

Analizując strukturę zawodową respondentów pod względem płci dostrzegalna jest dominacja pracowników etatowych (57%) i rolników (18%) wśród mężczyzn oraz pracowników etatowych (51%) i osób bezrobotnych (20%) wśród badanych kobiet.

Najwięcej badanych, blisko połowa (47%), pochodzi z największej miejscowości Gminy, tj. z Dusznik. Łącznie w ankiecie wzięli udział mieszkańcy 20 miejscowości, w tym również spoza terytorium Gminy. Poza Dusznikami licznie reprezentowane były takie miejscowości, jak: Sękowo, Podrzewie, Sędziny oraz Sędzinko.

Spośród osób biorących udział w ankiecie dominują respondenci zamieszkujący te tereny od dłuższego czasu, powyżej 20 lat. Badani ci są już dobrze zakorzenieni w lokalnej społeczności i dobrze rozpoznają zarówno pozytywne, jak i negatywne elementy życia w Gminie.

3.1.2. Ocena warunków życia w gminie Duszniki

Badani, oceniając warunki życia w Gminie, odpowiadali na 3 pytania. W pierwszym proszono o ocenę w 5-stopniowej skali, od „bardzo dobre” do „bardzo złe”, wybrane elementy, składające się na ich sytuację bytową. Do oceny wyłoniono 18 aspektów, takich jak: infrastruktura, edukacja, zdrowie, oferta spędzania wolnego czasu (kultura, sport, rekreacja), sektor usług, estetyka, czy wizerunek Gminy. Odpowiedzi przedstawiono na Wykresie 2.

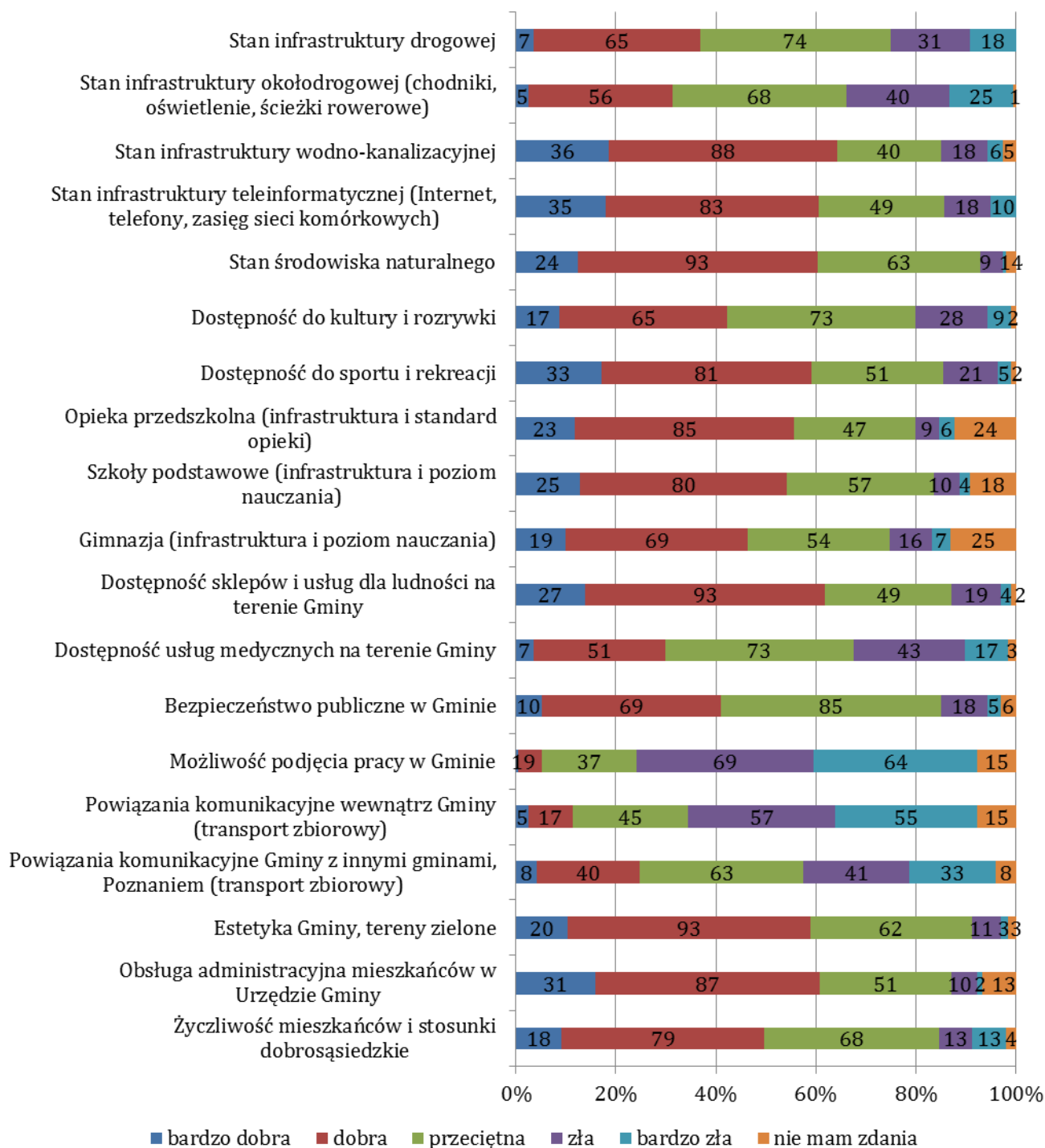
Najwięcej ocen „bardzo dobrych” otrzymał stan infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (odpowiedziało tak 18,5% badanych), stan infrastruktury teleinformatycznej (17,9%), dostępność do sportu i rekreacji (16,9%) oraz obsługa administracyjna mieszkańców w Urzędzie Gminy (15,9%).

Wśród ocen „dobrych” aż 10 kategorii otrzymało wskazania powyżej 40%. Dominuje tu dostępność sklepów i usług dla ludności na terenie Gminy (47,7%), stan środowiska naturalnego (47,7%) oraz estetyka Gminy i tereny zielone (47,7%).

Natomiast najgorzej badani oceniają możliwość podjęcia pracy w Gminie (32,8% wskazań), powiązania komunikacyjne wewnątrz Gminy – transport zbiorowy (28,2%) oraz powiązania komunikacyjne Gminy z innymi gminami i Poznaniem transportem zbiorowym (16,9%). Ocena „zła” pokrywa się w większości z oceną „bardzo złą”, jednak alarmująca może być spora liczba wskazań w tej kategorii odpowiedzi, dotyczących dostępności usług medycznych na terenie Gminy (22,1%) oraz stan infrastruktury okołodrogowej (20,5%).

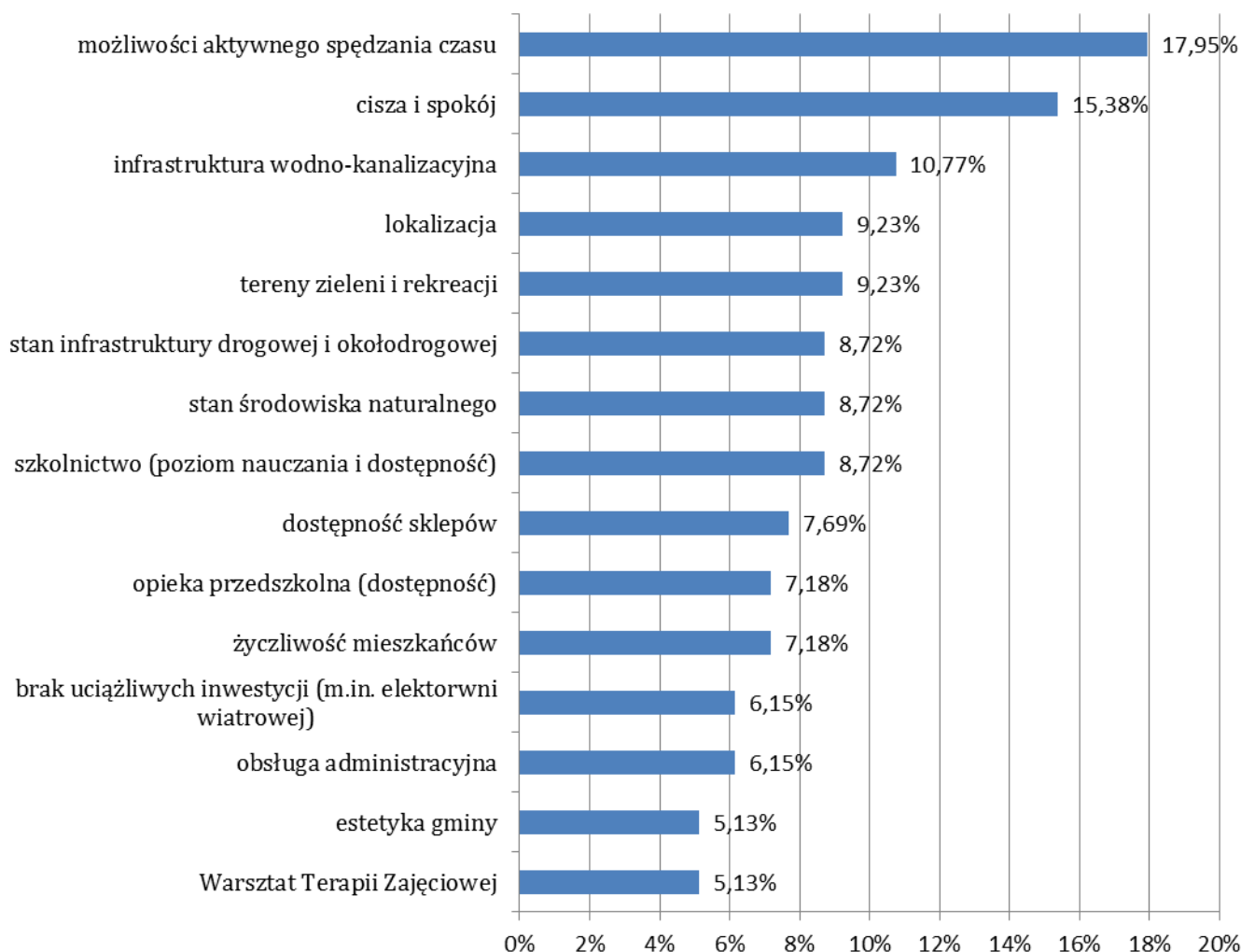
Wykres 2. Ocena badanych dotycząca warunków życia w Gminie Duszniki (liczba odpowiedzi)

W kolejnych dwóch pytaniach otwartych badani byli proszeni o wskazanie najważniejszych, ich zdaniem, pozytywnych elementów oraz problemów, związanych z życiem w gminie Duszniki. Były to pytania otwarte – respondenci mieli swobodę we wpisywaniu swoich uwag.

Najczęściej podawane odpowiedzi, związane z pozytywnymi aspektami, przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 3. Wskazane przez badanych najważniejsze pozytywne elementy życia w gminie Duszniki (% respondentów)

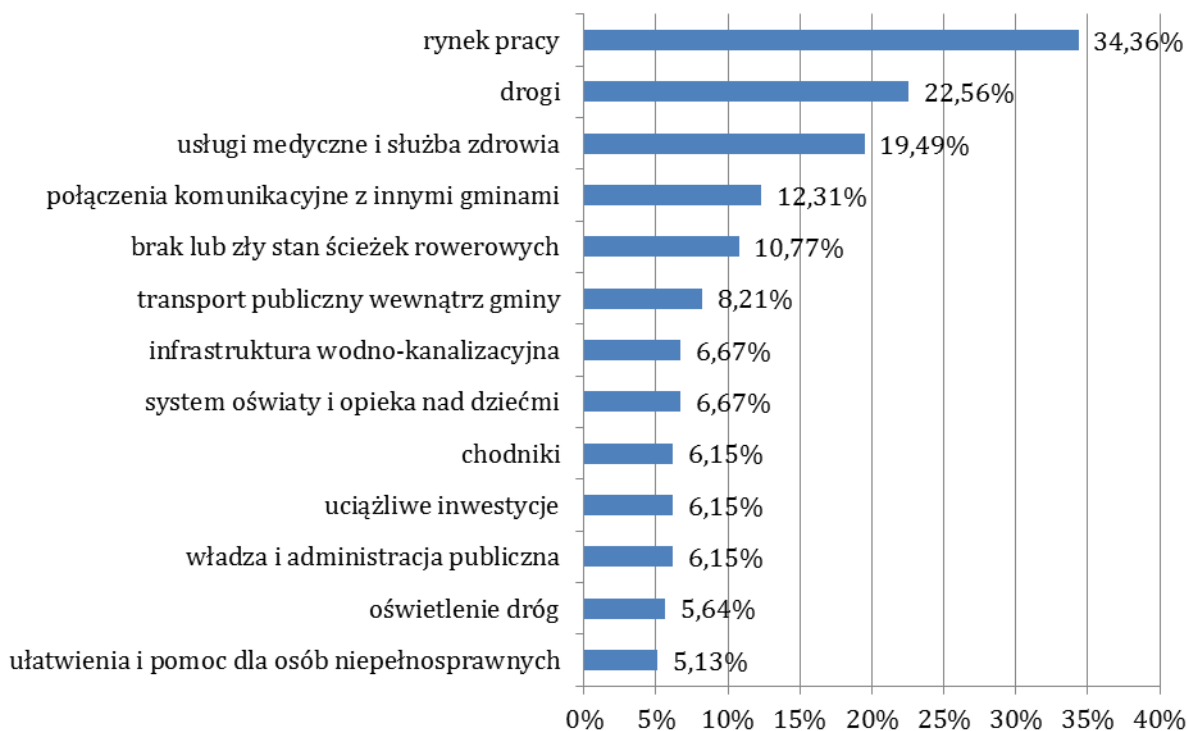

Jak można zauważyć, **najczęściej odpowiedzi odnoszą się do możliwości spędzania wolnego czasu i otoczenia środowiska przyrodniczego**. Bardzo dobrze oceniana jest również infrastruktura zarówno wodno-kanalizacyjna, drogowa i okołodrogowa, jak i dostępność do usług i handlu. Ponadto badani cenią sobie: poczucie bezpieczeństwa, organizowane na terenie Gminy imprezy kulturalne i rozrywkowe, dostępność placówek oświatowych oraz kultury, a także służbę zdrowia.

Łącznie respondenci udzielili na to pytanie 302 własne odpowiedzi.

W kolejnym pytaniu natomiast poproszono o wskazanie słabych stron życia w gminie Duszniki. Najczęściej pojawiające się odpowiedzi przedstawiono na Wykresie 4. W sumie badani udzielili 326 odpowiedzi.

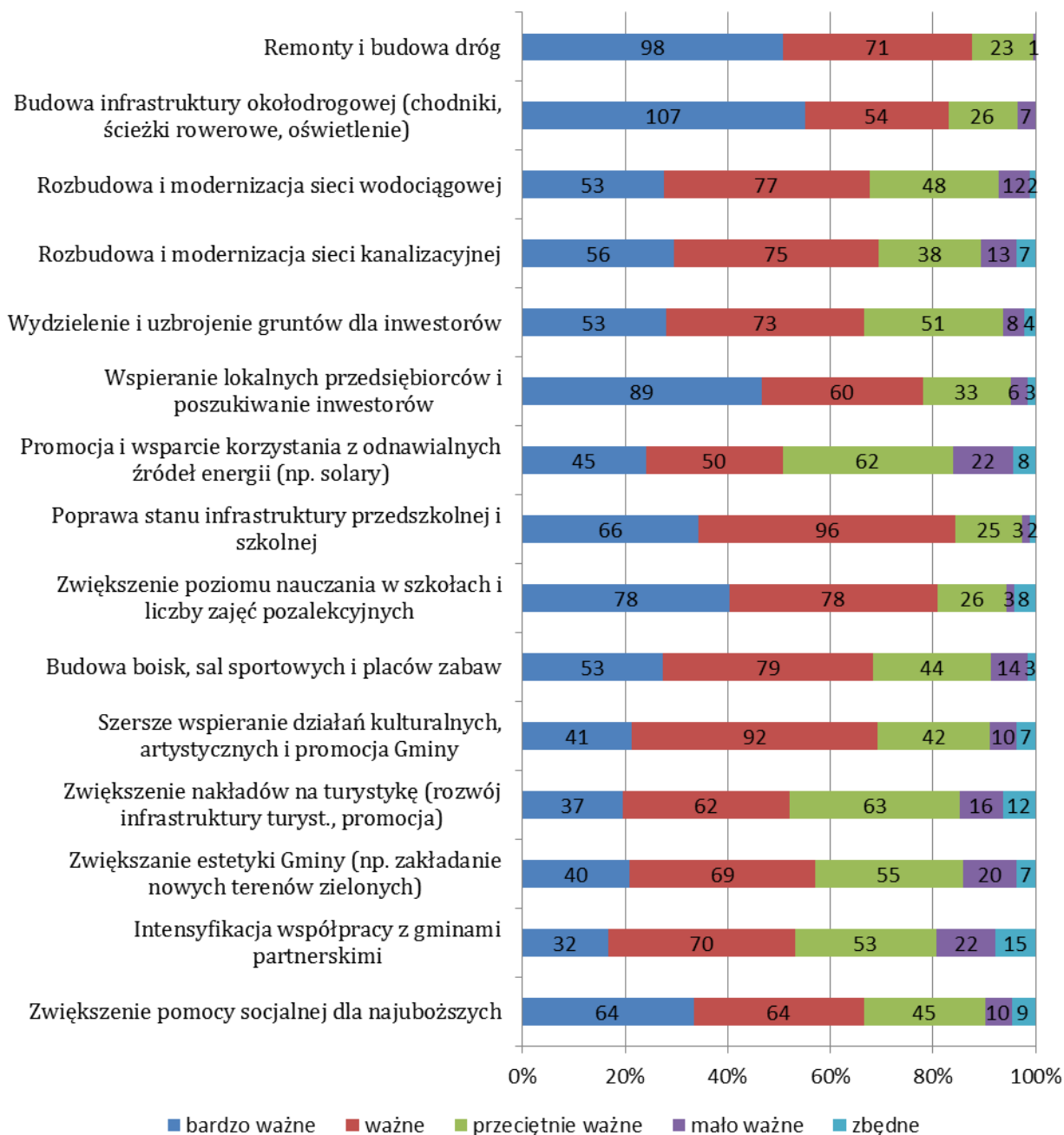
Za największy problem uznano lokalny rynek pracy i problemy ze znalezieniem zatrudnienia. Kwestii tej dotyczyła co trzecia odpowiedź. **Słabo ankietowani ocenili również lokalne drogi i ścieżki rowerowe oraz chodniki.** Spore niezadowolenie mieszkańców powoduje także **dostęp i poziom usług medycznych** – zła ocena dotyczyła tu prawie co piątego wskazania.

Wykres 4. Wskazane przez badanych najważniejsze problemy życia w Gminie

Poza czynnikami wymienionymi na wykresie, warto wspomnieć także o, wskazywanym przez mieszkańców, braku oferty spędzania aktywnie wolnego czasu oraz zaplecza kulturalno-rozrywkowego, a także życzliwości i nastawieniu mieszkańców we wzajemnych relacjach.

3.1.3. Najważniejsze działania inwestycyjne i nieinwestycyjne

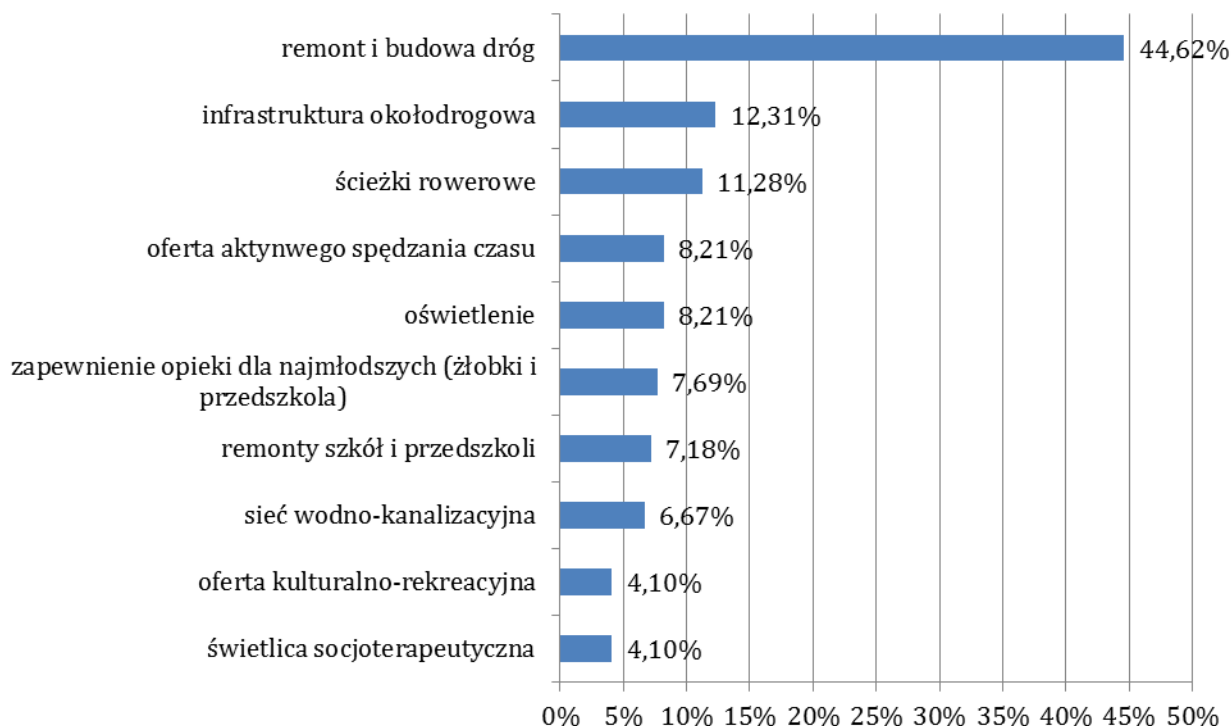
Ocena ważności działań podejmowanych w Gminie stanowiła kolejną część ankiety. Tutaj również respondenci, w 5-stopniowej skali, oceniali istotność podanych działań w wybranych dziedzinach. Wyniki przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5. Ocena ważności działań podejmowanych w Gminie (liczba odpowiedzi)

Za najistotniejsze działanie badani uznali **budowę infrastruktury okołodrogowej, rozumianej jako chodniki, ścieżki rowerowe oraz oświetlenie**. Działanie to otrzymało ponad 50% odpowiedzi. W następnej kolejności znalazły się działania, związane z remontem i budową dróg (50,3%). Jako bardzo ważne ankietowani uznali także wspieranie lokalnych przedsiębiorców i poszukiwanie inwestorów (45,6%). Z kolei najwięcej wskazań, jako zbędne działania, otrzymały przedsięwzięcia związane z intensyfikacją współpracy z gminami partnerskimi, zwiększenie nakładów na turystykę oraz zwiększenie pomocy socjalnej dla najuboższych.

W kolejnym pytaniu, otwartym, badani wskazywali najistotniejsze, ich zdaniem, inwestycje do przeprowadzenia na terenie gminy Duszniki. Najczęściej pojawiające się odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie.

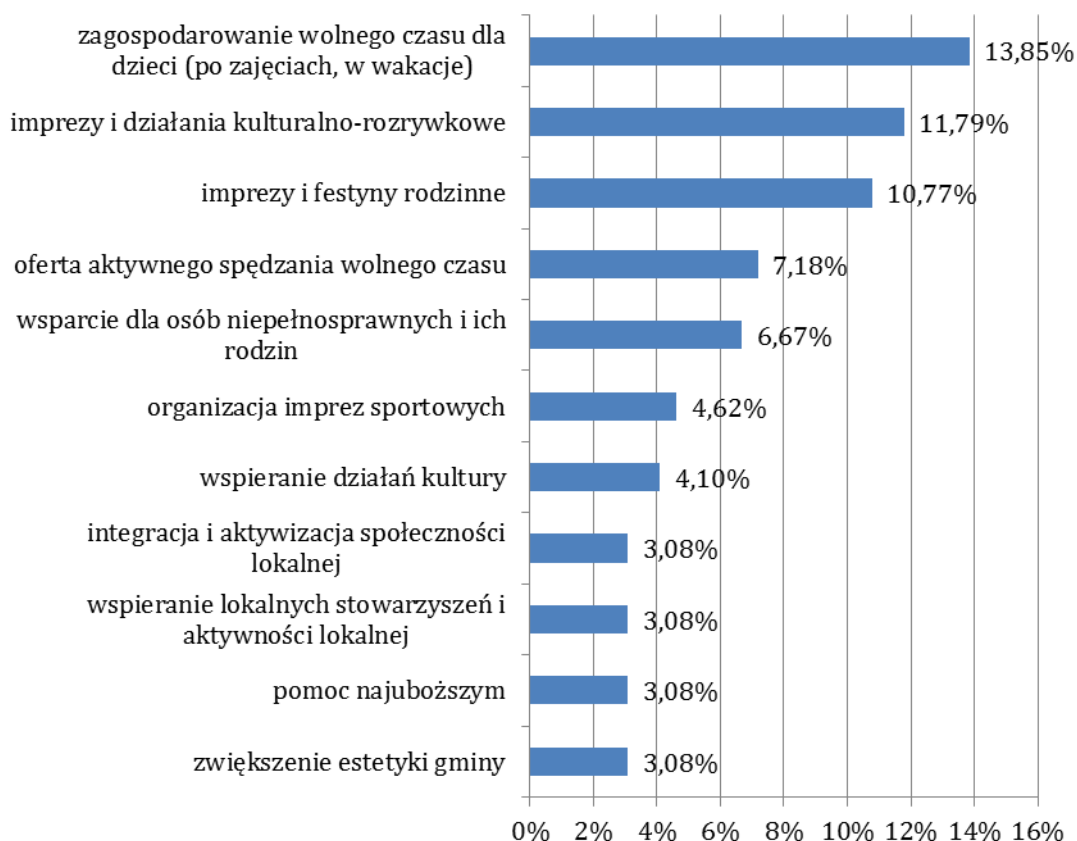
Wykres 6. Najważniejsze działania inwestycyjne w Gminie wskazane przez badanych

Łącznie w tym pytaniu badani udzielili 302 wskazań. Do najważniejszych przedsięwzięć zaliczono przede wszystkim: **remonty i budowę dróg oraz infrastruktury okołodrogowej, ze szczególnym podkreśleniem konieczności rozbudowy sieci ścieżek rowerowych**. W następnej kolejności wymieniane były kwestie związane z oświatą, remontem obiektów oraz organizacją opieki dla najmłodszych dzieci w wieku żłobkowym i przedszkolnym. Pojawiały się także odpowiedzi, odnoszące się do zwiększenia wsparcia dla osób niepełnosprawnych oraz przyciąganiem inwestorów i tworzeniem nowych miejsc pracy.

Spośród najczęściej pojawiających się odpowiedzi, dotyczących **działań nieinwestycyjnych** (Wykres 7), znalazło się **zagospodarowanie wolnego czasu dla dzieci i młodzieży**. Respondenci wykazali również potrzebę większej liczby imprez kulturalno-rozrywkowych, festynów rodzinnych oraz wydarzeń sportowych.

Wykres 7. Wskazane przez badanych najważniejsze działania nieinwestycyjne na terenie gminy

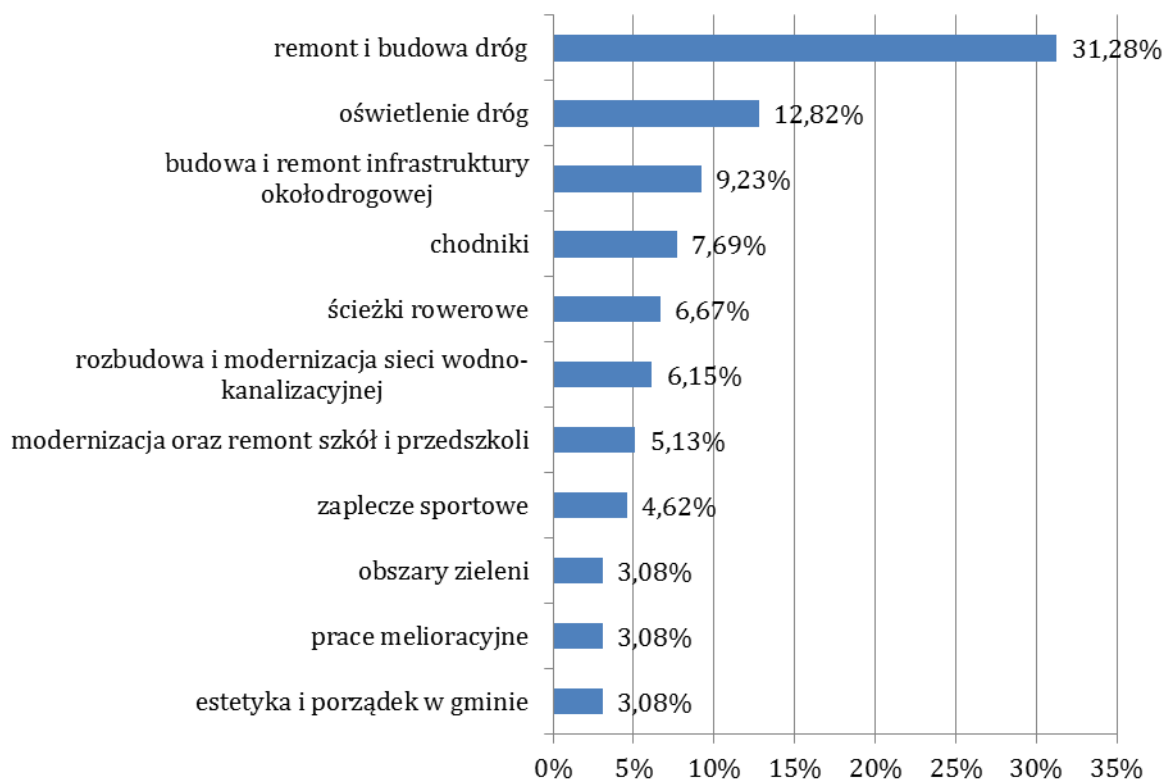

Pozytywnie należy oceniać, dostrzeganą przez mieszkańców, potrzebę wsparcia integracji i aktywizacji lokalnej społeczności, większe wsparcie dla stowarzyszeń i lokalnych inicjatyw, a także rozwój współpracy międzygminnej. Mieszkańcy chcieliby także mieć większy kontakt z władzami, zarówno gminnymi, jak i na poziomie sołectw.

3.1.4. Najważniejsze sprawy do załatwienia w miejscowości zamieszkania respondentów

Najważniejsze działania w najbliższej okolicy, wskazane przez badanych, to przede wszystkim działania inwestycyjne (Wykres 8). Najczęściej pojawiające się potrzeby to: **remonty i budowa dróg**, a także zadbanie o ich otoczenie, tzn. oświetlenie oraz infrastrukturę okołodrogową, ze szczególnym podkreśleniem konieczności budowy chodników i ścieżek rowerowych. Ankietowani wskazywali także na konieczność zwiększenia dostępu do mediów oraz innej infrastruktury gminnej.

Wykres 8. Najważniejsze sprawy do załatwienia na terenie sołectwa, w którym zamieszkują badani

Wśród pozostałych odpowiedzi, nie uwzględnionych na wykresie, znalazły się kwestie dotyczące wsparcia dla OSP, zwiększenia bezpieczeństwa w Gminie, a także przyciąganie inwestorów i tworzenie nowych miejsc pracy w najbliższej okolicy. Łącznie w tej kwestii badani podali 205 propozycji działań.

3.2. Analiza SWOT

Zestawienie mocnych i słabych stron analizowanego podmiotu (w tym przypadku gminy Duszniki) oraz określenie jego szans i zagrożeń rozwojowych jest klasycznym narzędziem, stosowanym od wielu lat w analizie strategicznej. Nazwa SWOT pochodzi z języka angielskiego i oznacza:

- S – Strengths (atuty, silne strony)
- W – Weaknesses (problemy, słabości)
- O – Opportunities (szanse, możliwości)
- T – Threats (zagrożenia).

Analiza SWOT jest swego rodzaju pomostem między raportem o stanie Gminy a strategią jej rozwoju - zidentyfikowane silne i słabe strony oraz możliwości i zagrożenia są podsumowaniem obecnej sytuacji Gminy, a jednocześnie wstępem do określenia perspektyw jej rozwoju, który powinien bazować na posiadanych własnych atutach oraz szansach, pojawiających się w otoczeniu.

Wstępna propozycja silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń zestawienia została sporządzona przez konsultantów na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych, wywiadów i własnych obserwacji. Następnie została ona zweryfikowana podczas spotkania z pracownikami Urzędu Gminy i jednostek gminnych oraz podczas spotkań w grupach roboczych.

W celu zapewnienia jak największej przejrzystości, zestawienie silnych i słabych stron sporządzono w podziale na 13 obszarów życia Gminy:

- 1) Położenie, ogólne warunki życia
- 2) Zagospodarowanie przestrzenne
- 3) Drogi i komunikacja
- 4) Infrastruktura techniczna, czystość, środowisko
- 5) Oświata
- 6) Kultura, rozrywka
- 7) Sport, rekreacja
- 8) Handel, gastronomia
- 9) Zdrowie, pomoc społeczna
- 10) Bezpieczeństwo
- 11) Gospodarka
- 12) Mieszkańcy, aktywność społeczna
- 13) Zarządzanie Gminą.

Lista ta przedstawia się następująco²:

---

² W kilku przypadkach czynniki o podobnym charakterze występują zarówno po stronie atutów, jak i słabych stron. Jest to dopuszczalne, ponieważ po pierwsze przy analizie wewnętrznej brano pod uwagę nie tylko ściśle zdefiniowane słabości, ale także problemy i potrzeby, a po drugie w ramach tego samego zagadnienia mogą występować zarówno atuty, jak i słabości lub elementy do zrealizowania. Wobec tego na przykład w dziale „Drogi i komunikacja” w atutach jest mowa o coraz lepszym stanie dróg, natomiast w słabościach/problemach/potrzebach – o potrzebie dalszej budowy dróg gminnych.

SILNE STRONY (ATUTY)	SŁABE STRONY/PROBLEMY
Położenie, ogólne warunki życia	
• Mieszka się dobrze – wszystko jest na miejscu, bardzo dobra infrastruktura (szczególnie w Dusznikach, Sędzinku, Sękowie, Podrzewiu). • Cisza, spokój, czysto, daleko od miasta • Rozwój Gminy – dużo nowych mieszkańców, domów, też dzięki dobrej infrastrukturze • Bliskość miejsc pracy (gł. w Tarnowie Podgórnym) • Dodatnie saldo migracji – świadczy o atrakcyjności Gminy	• Przeciętne walory przyrodnicze • Mało atrakcyjne warunki życia dla młodzieży – planuje wyjazd z Gminy
Zagospodarowanie przestrzenne	
• Wiele terenów pod budownictwo mieszkaniowe	• Brak aktualnego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i zbyt mało miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, większość budów jest realizowanych poprzez decyzje • Mało własnych terenów inwestycyjnych (10 ha w Sędzinach)
Drogi i komunikacja	
• Zadowolająca i stale poprawiająca się jakość dróg gminnych • Dobre połączenie autobusowe do Poznania z niektórymi wsi (z Dusznik, Podrzewia, Sękowa, Sędzin, Sędzinka)	• Jeszcze wiele dróg gminnych do zrobienia. • Droga krajowa – do remontu • Droga wojewódzka nr 306 – do remontu (a była niedawno remontowana); we wsiach przy tej drodze nie ma chodników ani oświetlenia • Drogi powiatowe – do remontu • Zbyt mało ścieżek rowerowych • Problem – komunikacja wewnątrz gminy, niewiele lepiej na zewnątrz: – komunikacja gminy Tarnowo Podgórne, obsługująca część gminy Duszniki – dojeżdża tylko do Grzebieniska – w wielu wsiach brak jest komunikacji, problem dojazdów do

SILNE STRONY (ATUTY)	SŁABE STRONY/PROBLEMY
	Dusznik, Szamotuł, Buku
Infrastruktura techniczna, czystość, środowisko	
• Pełne zwodociągowanie Gminy • Wysoki stopień skanalizowania Gminy • Z niską emisją nie ma dużych problemów, sytuacja poprawiła się po wprowadzeniu ustawy śmieciowej. • Dostępność gazu • Rozwinięta infrastruktura teleinformatyczna	• Jeszcze nie wszędzie jest kanalizacja. • Nadal śmieci są wyrzucane do rowów (często przez przejezdnych), ale jest lepiej po wprowadzeniu ustawy śmieciowej. • Nie wszędzie jest szybki Internet. • Nie wszędzie jest gaz. • Stawki wymagają do zagospodarowania.
Oświata	
• Rozwinięta infrastruktura oświaty • Nowe przedszkole w Dusznikach, długie godziny otwarcia • Nauczyciele się „przykładają”, są życzliwi	• Nadal istnieją potrzeby w zakresie remontów bazy dydaktycznej (gł. przedszkole i szkoła w Sędzinku) i sportowej (brak boiska w Grzebienisku). • Zbyt mało zajęć dodatkowych (oprócz przedmiotowych) • Zajęcia dodatkowe – problem z odwozem do domu po odjeździe gimbusa • Zbyt mało zajęć z pedagogiem, zajęcia są za mało atrakcyjne dla uczniów (gł. filmy) • Szkoły średnie – konieczność dojazdów poza teren Gminy (Pniewy, Szamotuły, Poznań, Trzcianka – szkoła rolnicza)
Kultura, rozrywka	
• Szeroka, urozmaicona oferta • Aktywna działalność Biblioteki • Świetlice wiejskie w każdej wsi	• Obiekty CAK – wymagają remontu i modernizacji • CAK – zajęcia są przeznaczone głównie dla dzieci, dla młodzieży nie ma oferty • Zbyt mało imprez większego formatu, np. występy gwiazd • Zbyt dużo akcentów/występów ludowych podczas imprez gminnych • Zbyt małe zainteresowanie mieszkańców Dusznik udziałem w gminnych imprezach (niska frekwencja)
Sport, rekreacja	
• Rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna – sale sportowe, boiska,	• Brak boiska wielofunkcyjnego w Grzebieniskach

SILNE STRONY (ATUTY)	SŁABE STRONY/PROBLEMY
korty, place zabaw • Sporo możliwości realizacji różnych aktywności (szeroka oferta zajęć, sporo różnych rozgrywek ale głównie w Dusznikach)	• Zbyt mała aktywność mieszkańców: – zbyt niska frekwencja na imprezach sportowych – boiska wiejskie – mało chętnych do prowadzenia zajęć, są niewykorzystane – kluby sportowe – mały przyływ dzieci i młodzieży • Animatorzy sportu – tylko w Dusznikach, problem w pozostałych miejscowościach
Handel, gastronomia	
• Wystarczająca oferta handlowa – działa sporo średnich marketów i małych sklepów	• Brak lokali (miejsc) do spędzania czasu przez młodzież (kawiarnia, pizzeria) • Gastronomia – brak w Dusznikach (np. domowe obiady, kawiarnia), obiekty są jedynie przy drodze krajowej
Zdrowie, pomoc społeczna	
• Są 2 ośrodki zdrowia - w Dusznikach i Grzebienisku; wysoka ocena ośrodka w Dusznikach • Wystarczająco liczna kadra GOPS (4 pracowników socjalnych na ok. 8 tys. mieszkańców)	• Niezadowalający poziom świadczenia usług przez ośrodek zdrowia w Grzebienisku (ocena mieszkańców) • Brak lekarzy specjalistów, trzeba korzystać ze służby prywatnej • Higienistka – jest tylko w SP w Dusznikach (i to krótko) • Coraz więcej osób starszych, wymagających pomocy • Rośnie liczba osób, kwalifikujących się do Domów Pomocy Społecznej • Narastające problemy społeczne (główne powody udzielania pomocy przez GOPS) – długotrwała choroba, alkoholizm, przemoc • Niewystarczająca liczba lokali socjalnych (Zakład Komunalny w Niewierzu ma budynek socjalny z 8 pokojami)
Bezpieczeństwo	
• Dość wysokie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców • Brak większych zagrożeń (stwarzanych	• Niewystarczające zaufanie do Policji, zbyt mała aktywność Policji • Rajdy samochodowe (Duszniki - rondo,

SILNE STRONY (ATUTY)	SŁABE STRONY/PROBLEMY
przez lasy, zbiorniki wodne, większe zakłady) • Policja na miejscu • Gęsta sieć strażnic Ochotniczych Straży Pożarnych – krótki dojazd do miejsca zdarzenia • Remizy OSP – w bardzo dobrym stanie (często połączone z salami wiejskimi) • OSP – otrzymywane z Gminy środki (ok. 200 tys. zł na rok) są wystarczające na zaspokojenie najważniejszych potrzeb	Sędzinko) – Policja jest nieskuteczna • Kilka miejsc niebezpiecznych, gł. plac zabaw w Dusznikach – młodzież przesiaduje po nocach (może dlatego, że nie mają innych miejsc)
Gospodarka	
• Korzystne położenie: – bliskość prężnych ośrodków – miejsca pracy, rynek zbytu – terenów inwestycyjnych przy drodze krajowej • Bezrobocie – jest niskie (i spada), każdy znajdzie pracę, jak chce, problemy mają gł. osoby uzależnione, niezaradne • Podatki od nieruchomości – średni poziom (forma pomocy dla firm) • Pozytywna ocena przedsiębiorców ze strony Urzędu Gminy	• Mało miejsc pracy w Gminie, trzeba dojeżdżać • Tylko jeden gminny teren pod inwestycje
Mieszkańcy, aktywność społeczna	
• Coraz większa aktywność sportowa (indywidualna) • Sporo organizacji pozarządowych, działają aktywnie, dużo wydarzeń, każdy coś dla siebie znajdzie, obejmują wszystkie grupy wiekowe • Harcerstwo w Grzebienisku (ale zbiórki są w Buku)	• Brak miejsc do spędzania wolnego czasu przez młodzież • Mała aktywność społeczna w Dusznikach (ludzie pracują na zewnątrz Gminy, nie mają czasu, lepiej jest w innych miejscowościach Gminy) • Organizacje pozarządowe – są często zamknięte, działają dla siebie • Mało organizacji pozarządowych, w których działają młodzi ludzie; nie ma takich, które by były prowadzone przez młodzież
Zarządzanie Gminą	
• Dobra obsługa ze strony Urzędu Gminy i podległych jednostek • Sprawne zarządzanie Gminą • Władze Gminy posiadają wizję jej	

SILNE STRONY (ATUTY)	SŁABE STRONY/PROBLEMY
rozwoju.	

Najistotniejsze wnioski z zamieszczonych wyżej wyników analizy są następujące:

- Kilkanaście lat temu Gmina stała się atrakcyjnym miejscem do mieszkania, o czym świadczy dodatnie saldo migracji. W ciągu ostatnich 7 lat Gminie przybyło prawie 500 osób (udział przyrostu naturalnego w tej liczbie jest niewielki)!
- Gmina jest spokojnym i bezpiecznym miejscem do życia dla osób, które mają dobre, stałe źródło dochodów głównie w niedalekich, większych ośrodkach, takich jak Tarnowo Podgórne, czy nawet Poznań. Te ośrodki (Poznań) oferują wiele usług wyższego rzędu (np. kino, teatr, kryta pływalnia, itd.), z których mogą korzystać mieszkańcy gminy Duszniki.
- Gmina nie należy do terenów o wybitnych walorach turystycznych i rekreacyjnych ze względu na niewielki odsetek powierzchni zalesionej i wód powierzchniowych.
- Jeżeli chodzi o sferę gospodarki, to głównym problemem jest brak zadowalającej oferty miejsc pracy na terenie Gminy. Mimo tego oficjalna stopa bezrobocia nie jest wysoka głównie na skutek dojeżdżania do pracy do innych ośrodków. Podstawowym warunkiem lokowania się inwestycji w danej gminie jest dostępność terenów inwestycyjnych, najlepiej już z posiadanymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Gmina Duszniki niestety cierpi na deficyt własnych gruntów. Z drugiej strony prywatne tereny, zlokalizowane przy drodze krajowej, są atrakcyjne z punktu widzenia działalności gospodarczej.
- Należy zwrócić uwagę na problemy z komunikacją autobusową, szczególnie wewnątrz Gminy – jest to problem zgłaszany przez prawie 60% respondentów badania ankietowego. Z drugiej strony popyt na tę usługę jest coraz mniejszy z powodu rosnącej liczby prywatnych samochodów. Dla ich właścicieli bardzo istotny jest stan dróg, który, mimo znaczącej poprawy (szczególnie dróg gminnych), nadal pozostawia wiele do życzenia. Innym, ważnym dla mieszkańców zadaniem, jest budowa ścieżek rowerowych, szczególnie przy drodze wojewódzkiej i drogach powiatowych.
- Ocena pozostałych, podstawowych elementów infrastruktury technicznej, wypadła w większości korzystnie, a to za sprawą dużego stopnia skanalizowania i pełnej dostępności sieci gazowej.
- Konfrontacja silnych i słabych stron korzystnie wypadła przy ocenie funkcjonowania oświaty. Mieszkańcy są zadowoleni z istniejącej, racjonalnej sieci szkół o dobrej bazie lokalowej, z poziomu nauczania i dostępności opieki przedszkolnej. Z kolei kluczowe kwestie do rozwiązania w tej sferze to remonty i modernizacje budynków i przyszkolnej bazy sportowej.
- Dość dobrze, choć nie rewelacyjnie, została oceniona sfera kultury (przeważały oceny przeciętne). Jej atutami okazały się szeroka i urozmaicona oferta, aktywna działalność Biblioteki oraz lokalizacja świetlic wiejskich w każdym sołectwie. Z kolei główny problem to warunki lokalowe Centrum Animacji Kultury oraz zbyt mała oferta dla młodzieży, zwłaszcza ponadgimnazjalnej.
- Jeżeli chodzi o sport i rekreację, to dumą mieszkańców jest bardzo rozbudowana infrastruktura – place zabaw, sale sportowe, boiska. Niestety, mieszkańcy w zbyt

małym stopniu są zainteresowani uczestnictwem w zorganizowanych formach uprawiania sportu, a brak jest (poza Dusznikami) ochotników – animatorów sportu, którzy byłoby motorem rozwoju tej sfery.

- Ocena oferty handlowej i innych usług wypadła dobrze w porównaniu z innymi małymi gminami – ponad 60% respondentów badania ankietowego stwierdziło, że jest ona „dobra” lub „bardzo dobra”.
- Zaskoczeniem nie jest, że jeden z kluczowych elementów usług społecznych, jakim jest dostępność opieki zdrowotnej, zyskał wiele ocen negatywnych. Kolejki do lekarza i ograniczona skala pomocy specjalistycznej są tego głównymi powodami.
- Jeżeli chodzi o problemy społeczne, to statystyki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wskazują, że najistotniejsze z nich to długotrwała choroba, alkoholizm i przemoc w rodzinie. Ponadto, wobec ogólnokrajowego trendu starzenia się społeczeństwa, wzrasta liczba osób starszych, wymagających pomocy oraz liczba osób, kwalifikujących się do umieszczenia w Domu Pomocy Społecznej.
- Jeżeli chodzi o poczucie bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy, to ponad 40% mieszkańców uważa je za zadowalające, a ocen negatywnych jest zdecydowanie mniej niż pozytywnych.
- Z pewnością istotnym atutem Gminy jest spora liczba aktywnie działających organizacji pozarządowych, obejmujących wszystkie grupy wiekowe. Z drugiej strony często zamykają się one w kręgu własnych członków. Ponadto niewielkie jest zaangażowanie młodych osób w tej sferze.
- Ostatnim elementem, który podlegał ocenie, było samo zarządzanie Gminą, a więc ocena dotychczasowego działania władz samorządowych. Generalnie mieszkańcy obsługę administracyjną oceniają dobrze. Doceniają oni także otwartą postawę Wójta oraz sprawne zarządzanie samorządem.

Drugą stroną analizy SWOT jest identyfikacja zewnętrznych szans (możliwości) i zagrożeń. Zadaniem Gminy jest z jednej strony przewidywanie i wykorzystanie tych szans, a z drugiej strony unikanie, minimalizacja, a nawet likwidowanie zagrożeń. Zestawienie szans i zagrożeń, sporządzone w drodze uzgodnień w ramach prac zespołów roboczych, przedstawia się następująco:

SZANSE (MOŻLIWOŚCI)

- Możliwość pozyskania środków pomocowych (zwłaszcza w obliczu uruchamiania środków unijnych w perspektywie finansowej 2014-2020)
- Napływ zewnętrznego kapitału
- Postrzeganie gminy Duszniki jako spokojnego, bezpiecznego miejsca zamieszkania (możliwy napływ nowych mieszkańców)
- Współpraca międzysamorządowa w ramach Powiatu Szamotulskiego
- Rozwój świadomości społecznej i społeczeństwa obywatelskiego
- Rosnące zainteresowanie społeczeństwa różnymi formami spędzania wolnego czasu

ZAGROŻENIA

- Regres demograficzny, odpływ mieszkańców do większych ośrodków i za granicę, starzenie się społeczeństwa Gminy
- Ograniczone środki finansowe na realizację zwiększonych zadań samorządów (w tym zagrożenie podniesieniem kwoty wolnej od podatku PIT)
- Niestabilny system prawny w odniesieniu do funkcjonowania samorządów, w tym perspektywa reformy oświaty
- Ciągłe spowolnienie gospodarcze - mniejsza aktywność gospodarcza, mniejsze dochody podatkowe
- Konkurencja okolicznych ośrodków, brak skutecznej współpracy z okolicznymi samorządami.

Podsumowując można stwierdzić, że w ostatnich latach Gmina potrafiła w dużej mierze wykorzystać wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania i doprowadziła do znaczącej rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej (wodociągi, kanalizacja, postępy w budowie dróg) i społecznej (placówki oświatowe, świetlice wiejskie). O rozwoju Gminy świadczy także wysoki (jak na gminę wiejską – ponad 47%) i rosnący udział dochodów własnych w łącznych dochodach budżetowych.

Przed władzami i mieszkańcami Gminy stoją nadal duże wyzwania, aby w 9-letniej perspektywie, objętej niniejszą Strategią, w jak największym stopniu stymulować i powodować dalszy rozwój, przede wszystkim poprzez sprawne, aktywne działanie i jak najlepsze wykorzystanie dotacji unijnych w perspektywie finansowej do 2020 roku.

Zaprezentowane wyżej wyniki analizy sytuacji Gminy, przeprowadzonej z udziałem jej mieszkańców, stały się podstawą procesu planistycznego, bowiem wewnętrzne atuty i pojawiające się w otoczeniu szanse są tymi elementami, na których należy bazować planując dalszy rozwój Gminy. Jednocześnie należy pamiętać, że usunięcie bądź zniwelowanie wewnętrznych braków i problemów oraz zewnętrznych zagrożeń to zadania, których realizacja powinna przyczynić się do lepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców Gminy i gości.

4. WIZJA I MISJA GMINY

4.1. Wizja Gminy

Wizja gminy określa pożądaną przez mieszkańców obraz (wizerunek gminy) w perspektywie najbliższych kilkunastu lat, czyli jest swoistym „zdjęciem” gminy, pokazującym, **jak powinna ona docelowo wyglądać**, jakie funkcje spełniać.

Wypracowana podczas spotkań z przedstawicielami różnych środowisk wizja gminy Duszniki brzmi następująco:

Gmina Duszniki to:

- ❑ **spokojnie, bezpieczne, przyjazne miejsce do życia, rozwoju i wypoczynku**
- ❑ **wykształceni, aktywni i zintegrowani mieszkańcy**
- ❑ **prężny, lokalny ośrodek rolniczy, gospodarczy i usługowy.**

Treść powyższej wizji wskazuje na to, że mieszkańcy pragną, aby Gmina zachowała swoje główne, obecne atuty, czyli była atrakcyjnym miejscem do mieszkania dzięki spokojowi, bezpieczeństwu i „przyjazności”.

Mieszkańcy Gminy mają nie tylko być wykształceni, ale być aktywni na wielu polach. Bardzo ważne jest, aby potrafili ze sobą współpracować.

Ponadto Gmina aspiruje do bycia lokalnym centrum gospodarczym, korzystającym ze swojej atrakcyjnej lokalizacji i rozwiniętego rolnictwa.

4.2. Misja rozwoju Gminy

Misja określa, jakie są priorytety samorządu w działaniach na rzecz zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Jest ona sentencją, która najlepiej ujmuje główne, planowane kierunki działania samorządu, jest także najlepszym podsumowaniem całego opracowywanego planu strategicznego.

Na podstawie analizy atutów oraz braków i problemów, biorąc pod uwagę zidentyfikowane uwarunkowania rozwoju Gminy, sformułowano następującą deklarację:

Jesteśmy systematycznie rozwijającą się gminą, położoną w powiecie szamotulskim.

Określony w wizji stan docelowy naszej Gminy – atrakcyjne miejsce do życia, rozwoju i wypoczynku – pragniemy zapewnić poprzez:

- doprowadzenie do pełnej dostępności wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej, w tym dróg i komunikacji**
- zapewnienie wysokiego poziomu oferty oświatowej, kulturalnej i sportowej**
- stymulowanie i wspieranie rozwoju aktywności i integracji społecznej**
- wspieranie działających i pozyskiwanie nowych przedsiębiorców.**

W tak sformułowanej misji można wyróżnić istotnych ważnych zagadnień. Pierwsze zdanie wskazuje lokalizację Gminy na mapie kraju.

Drugie zdanie precyzuje zapisy wizji Gminy – wskazuje na główne sposoby osiągnięcia pożądanego, docelowego stanu – stworzenie jak najlepszych warunków do życia obecnych i przyciągnięcia kolejnych mieszkańców oraz wspieranie obecnych i pozyskiwanie nowych przedsiębiorców, między innymi poprzez rozwiniętą infrastrukturę techniczną i społeczną, dbałość o rozwój osobisty mieszkańców (oświata) i zapewnianie im wielu ciekawych form spędzania wolnego czasu.

5. CELE STRATEGICZNE

W rezultacie przeprowadzonych badań ankietowych, wywiadów z opiniotwórczymi mieszkańcami Gminy oraz konsultacji z szerokim gronem pracowników Urzędu Gminy i podległych jednostek, radnych oraz przedstawicieli innych instytucji, sformułowano dwa strategiczne cele rozwoju gminy Duszniki. Bazują one na zidentyfikowanych wcześniej uwarunkowaniach rozwojowych Gminy (a więc posiadanych wewnętrznych atutach i pojawiających się w otoczeniu szansach, ale także uwzględniając najistotniejsze wewnętrzne problemy i zewnętrzne zagrożenia) i wytyczają główne kierunki jej dalszego rozwoju. Realizacja celów, w perspektywie objętej niniejszym planem, powinna w znacznym stopniu przybliżyć osiągnięcie pożądanego stanu rozwoju Gminy, określonego w jej wizji.

Strategiczne cele rozwoju gminy Duszniki są następujące:

Cel strategiczny 1. Zapewnienie dogodnych warunków życia i inwestowania na terenie Gminy

Cel strategiczny 2. Zapewnienie wysokiego poziomu infrastruktury i usług społecznych.

Podkreślić należy, że cele, mimo innego układu, są pod względem zawartości zbliżone do tych, które zostały wytyczone podczas prac nad poprzednią Strategią, która obowiązywała w latach 2007-2015. Świadczy to o prawidłowej ciągłości planowania strategicznego w Gminie oraz o nadal niezaspokojonych potrzebach w sferze infrastruktury, dziedzinie usług społecznych, czy rozwoju gospodarczego. Nie wynika to jednak z braku postępów w powyższych dziedzinach, lecz z rosnących potrzeb i oczekiwań w miarę postępu cywilizacyjnego i budowania społeczeństwa obywatelskiego.

Cele strategiczne bezpośrednio nawiązują do wizji i misji rozwoju Gminy. Do ich osiągnięcia będzie prowadziła realizacja konkretnych projektów strategicznych, szczególnie tych związanych z poprawą technicznych i społecznych warunków życia. Tym samym będzie następowało stopniowe, konsekwentne przybliżanie się do osiągnięcia pożądanego statusu rozwoju Gminy, określonego w jej wizji. Plan strategiczny w rozumieniu jego twórców - przedstawicieli społeczności lokalnej - nie jest bowiem tylko ogólnym zestawieniem mało realnych do zrealizowania życzeń, lecz dokumentem zawierającym listę zadań do wykonania i określającym czas ich realizacji, która, od momentu zatwierdzenia przez Radę Gminy, stanie się podstawą pracy wszystkich pracowników samorządu.

Uzasadnienie wyboru powyższych celów jest następujące:

Cel strategiczny nr 1

Zapewnienie dogodnych warunków życia i inwestowania na terenie Gminy

Podstawowym oczekiwaniem mieszkańców w stosunku do każdego samorządu są jego aktywne działania, mające na celu poprawę obecnego standardu życia w gminie. Zmiany polityczno-społeczne, zainicjowane w naszym kraju już 26 lat temu, stworzyły możliwość swobodnego podróżowania, a co za tym idzie, zaobserwowania poziomu życia w krajach rozwiniętych. Konfrontacja ta nie wypadła korzystnie – złej jakości drogi, braki w zwodociągowaniu i skanalizowaniu (zwłaszcza obszarów wiejskich), niewielka liczba telefonów, niedostatek mieszkań, czy zdegradowane środowisko naturalne, świadczyły o różnicach poziomu rozwoju cywilizacyjnego.

Okres ostatniego ćwierćwiecza lat to czas niezaprzeczalnych, pozytywnych przemian. Na wielu terenach (zwłaszcza miejskich i podmiejskich) problem wyposażenia gospodarstw domowych w podstawowe elementy infrastruktury technicznej przestał już właściwie istnieć. Mimo tych postępów, do zrobienia pozostało jeszcze wiele. Pełna infrastruktura oznacza bowiem nie tylko uzbrojenie w niezbędne media (woda, kanalizacja, prąd), ale obecnie – zdaniem mieszkańców – przede wszystkim gęstą i o dobrej jakości sieć dróg.

Mimo że w ostatnich latach Gmina zainwestowała znaczne środki w infrastrukturę techniczną (w ciągu minionych 5 lat – około 16,5 mln zł), to nadal istnieją duże potrzeby w tym zakresie – w zdecydowanej większości w sferze infrastruktury drogowej i okołodrogowej (chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie).

Pełne wyposażenie gminy w infrastrukturę techniczną to obecnie nie tylko jeden z podstawowych wymogów cywilizacyjnych, ale także kluczowy warunek rozwoju gospodarczego. Należy także podkreślić, że inwestycje w dziedzinie infrastruktury technicznej oznaczają poprawę stanu środowiska naturalnego, a więc życie w bardziej przyjaznym i zdrowym otoczeniu, co w oczywisty sposób wpływa na zwiększenie atrakcyjności danego terenu dla potencjalnych nowych mieszkańców.

Dzięki korzystnemu klimatowi inwestycyjnemu oraz dogodnej lokalizacji Gminy, liczba podmiotów działających w sektorze prywatnym od lat systematycznie wzrasta, nadal jednak, w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, znajduje się na przedostatnim miejscu w powiecie szamotulskim.

Z wyników badania ankietowego wynika, że lokalny rynek pracy jest dziedziną, którą mieszkańcy oceniają zdecydowanie najgorzej. Jako „bardzo złą” i „złą” sytuację odnośnie możliwości znalezienia pracy w Gminie oceniło aż 68% ankietowanych. Z drugiej strony statystyki są optymistyczne – bezrobotnych mieszkańców Gminy jest tylko około 240 (stopa bezrobocia wynosi około 4%), ale w dużej mierze jest to spowodowane dojeżdżaniem do pracy w innych gminach. Mieszkańcy zdecydowanie woleliby pracować na miejscu i stąd tak negatywne opinie na temat gminnego rynku zatrudnienia.

Rozwój gospodarczy Gminy jest podstawowym warunkiem zmniejszania się rozmiarów bezrobocia na ich terenie, jak również źródłem wzrostu zamożności i podniesienia poziomu życia mieszkańców. Dzięki wpływom z podatków rosną dochody budżetu samorządowego oraz maleją wydatki, przeznaczane na pomoc społeczną. Należy przy tym podkreślić, iż samorząd lokalny nie dysponuje – zarówno z punktu widzenia uregulowań prawnych, jak i możliwości finansowych – narzędziami bezpośredniego wpływu na gospodarkę na terenie Gminy. Nie oznacza to jednak, że nie może on pełnić roli strony wspierającej i do pewnego stopnia stymulującej przemianę w gospodarce i na rynku pracy.

Cel strategiczny nr 2

Zapewnienie wysokiego poziomu infrastruktury i usług społecznych

Zaspokojenie podstawowych potrzeb z zakresu infrastruktury technicznej z pewnością jest nadal najważniejszym oczekiwaniem mieszkańców pod adresem władz Gminy. Na obecnym poziomie rozwoju społeczeństwa posiadanie pełnej infrastruktury nie jest jednak wystarczające dla zapewnienia życia i rozwoju na oczekiwanym poziomie. Równie istotna jest dostępność do tzw. usług społecznych, takich jak usługi zdrowotne, opieka społeczna, oświata, czy też kultura, sport i rekreacja. Dla społeczności lokalnej bardzo ważny jest również dialog z miejscowymi władzami samorządowymi, które zostały powołane po to, by zaspokajać jej potrzeby.

Mimo wielu pozytywnych zmian w ostatnich kilku latach i przeznaczania znacznych kwot z budżetu Gminy na rozwój usług społecznych, wyniki przeprowadzonych badań ankietowych, analiz i dyskusji wskazują na to, że społeczność lokalna oczekuje dalszego poszerzenia zakresu i poprawy poziomu świadczenia tej grupy usług. Dotyczą one dalszej poprawy bazy oświaty, lepszej infrastruktury kultury oraz rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

Wyeliminowanie zidentyfikowanych braków i problemów przewidziano w projektach strategicznych, zaproponowanych w niniejszym dokumencie.

Jak zaznaczono we wstępnej części niniejszego dokumentu, przedstawiając strukturę strategii, cele strategiczne grupują poszczególne programy i projekty. Ich realizacja w przyjętej perspektywie czasowej powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju Gminy, określonego w jej wizji. Z kolei programy strategiczne są „tematami” działań, których wykonanie powoduje osiągnięcie określonych celów. Programy strategiczne grupują projekty, związane tematycznie z poszczególnymi dziedzinami życia, czy działaniami samorządu. Projekty realizacyjne to już konkretne przedsięwzięcia, najłatwiej mierzalne przy wdrażaniu Strategii.

6. PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE

6.1. Założenia i kryteria wyboru programów i projektów strategicznych

Podczas sporządzania listy programów i projektów strategicznych kierowano się poniższymi założeniami:

- 1) Wybrane, proponowane projekty spełniają najpilniejsze potrzeby społeczności lokalnej, wyrażone w treści celów strategicznych, takie jak:
  - zapewnienie dogodnych warunków życia na terenie Gminy
  - zapewnienie bytowania w uporządkowanym i dobrze zarządzanym otoczeniu
  - wspieranie rozwoju gospodarczego
  - wspieranie rozwoju osobistego mieszkańców i zapewnienie dobrych warunków do wypoczynku.
- 2) Wybrane projekty mogą być związane z obligatoryjnymi, bieżącymi zadaniami samorządu, ale nie ograniczają się tylko do takich zadań.

Zaproponowane zostały również kryteria, które automatycznie predysponowały projekt do włączenia do Strategii:

- a) projekt odpowiada zadaniom zgłoszonym do programów o zasięgu wojewódzkim i powiatowym
- b) projekt jest już rozpoczęty lub przygotowana jest dokumentacja techniczna.

W procesie doboru projektów strategicznych jego uczestnicy zastanawiali się, jakie są realne szanse na wdrożenie zgłaszanych pomysłów - jakie działania mogą decydować o tym, że przedsięwzięcie uda się wykonać, a czego już na etapie planowania należy się wystrzeżać, by nie dopuścić do niepowodzenia.

6.2. Zestawienie programów i projektów strategicznych

Poniżej przedstawiono zestawienie programów i projektów strategicznych:

Cel strategiczny 1. Zapewnienie dogodnych warunków życia i inwestowania na terenie Gminy

Program 1. Poprawa stanu infrastruktury drogowej i komunikacji publicznej

Projekt 1.1. Opracowanie i wdrażanie planu rozbudowy gminnej infrastruktury drogowej

Projekt 1.2. Podejmowanie działań na rzecz poprawy stanu dróg wyższej kategorii

Projekt 1.3. Podejmowanie działań na rzecz poprawy publicznej komunikacji autobusowej

Program 2. Ochrona środowiska i zagospodarowanie przestrzenne

- Projekt 2.1. Gospodarka wodno-ściekowa
- Projekt 2.2. Aktywne planowanie przestrzenne
- Projekt 2.3. Poprawa estetyki gminy
- Projekt 2.4. Realizacja polityki proekologicznej

Program 3. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości

- Projekt 3.1. Organizacja terenów pod inwestycje
- Projekt 3.2. Orientacja Gminy na inwestorów

Cel strategiczny 2. Zapewnienie wysokiego poziomu infrastruktury i usług społecznych**Program 4. Oświata, kultura, sport, rekreacja**

- Projekt 4.1. Sprawna organizacja oświaty i nauczania
- Projekt 4.2. Poprawa infrastruktury i wyposażenia placówek oświatowych
- Projekt 4.3. Uatrakcyjnienie oferty kultury i rozrywki
- Projekt 4.4. Rozwój infrastruktury i oferty sportowo-rekreacyjnej

Program 5. Zdrowie, pomoc społeczna, bezpieczeństwo

- Projekt 5.1. Zwiększenie skali opieki zdrowotnej w placówkach oświatowych
- Projekt 5.2. Organizacja lokali chronionych i opieki nad osobami starszymi
- Projekt 5.3. Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego

Program 6. Aktywność społeczna i sprawne zarządzanie Gminą

- Projekt 6.1. Aktywizacja mieszkańców, wspieranie aktywności i integracji społecznej
- Projekt 6.2. Sprawne zarządzanie Gminą

6.3. Zakres czasowy planowanych przedsięwzięć

Planowane projekty mają różny zakres czasowy – autorzy, planując realizację przedsięwzięć, starali się brać pod uwagę skalę potrzeb i możliwości budżetowe Gminy. Jednak każdy projekt składa się z kilku zadań, często o charakterze „ciągłym”, więc zakres czasowy większości projektów obejmuje cały okres realizacji Strategii 2016-2024. Poniżej został przedstawiony zbiorczy plan realizacji poszczególnych projektów w okresie obowiązywania Strategii.

Tabela 2. Zakres czasowy projektów strategicznych

Numer projektu	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1.1.									
1.2.									
1.3.									
2.1.									
2.2.									
2.3.									
2.4.									
3.1.									
3.2.									
4.1.									
4.2.									
4.3.									
4.4.									
5.1.									
5.2.									
5.3.									
6.1.									
6.2.									

6.4. Prezentacja i uzasadnienie programów i projektów strategicznych

Poniżej scharakteryzowano poszczególne programy strategiczne. W ramach każdego z nich przedstawiono szczegółowe informacje o kolejnych projektach strategicznych. Mają one postać tzw. kart projektów, zawierających:

- cel realizacji danego projektu
- jednostkę koordynującą (odpowiadającą za realizację projektu)
- inne podmioty, uczestniczące w projekcie
- beneficjentów projektu
- zadania w ramach projektu oraz terminy ich wykonania.

Każdy projekt został także opatrzony komentarzem na temat tła projektu i uzasadnienia jego wyboru.

Cel strategiczny nr 1

Zapewnienie dogodnych warunków życia i inwestowania na terenie Gminy

Nazwa celu strategicznego wskazuje na to, że realizacja przyporządkowanych mu działań powinna przyczynić się do zapewnienia sprzyjających warunków życia w Gminie i rozwoju na jej terenie działalności gospodarczej.

Właśnie tego dotyczą trzy sformułowane w ramach tego celu programy strategiczne. Każdy z nich obejmuje kilka konkretnych projektów, zawierających zestawy działań, z których każde powinno przybliżyć do osiągnięcia omawianego celu.

Pierwszy z programów dotyczy rozbudowy infrastruktury drogowej i komunikacji publicznej, drugi - ochrony środowiska i zagospodarowania przestrzennego, a trzeci - wspierania rozwoju gospodarczego.

Program 1. Poprawa stanu infrastruktury drogowej i komunikacji publicznej

Z przeprowadzonego badania ankietowego wynika, że respondenci – wyrażając swoją opinię na temat różnych aspektów życia na terenie Gminy – stan infrastruktury drogowej wymienili dopiero na czternastym (na osiemnaście) miejscu pod względem ocen pozytywnych. Jeszcze gorzej (na szesnastym miejscu) została oceniona komunikacja autobusowa wewnątrz Gminy.

Nic zatem dziwnego, że takie działania, jak remonty i budowa dróg oraz budowa infrastruktury okołodrogowej, znalazły się zdecydowanie na pierwszym miejscu na liście zadań, stawianych przed samorządem.

Oznacza to, że potrzeby i oczekiwania społeczności lokalnej są w sferze drogownictwa priorytetowe. Odpowiedzią na powyższe problemy są trzy projekty strategiczne, zaproponowane do realizacji w ramach niniejszego programu.

Charakterystyka projektów

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 1.1.

Nazwa programu	Poprawa stanu infrastruktury drogowej i komunikacji publicznej		Numer programu	1
Nazwa projektu	Opracowanie i wdrażanie planu rozbudowy gminnej infrastruktury drogowej		Numer projektu	1.1.
Cel realizacji projektu	Posiadanie kompleksowego, zhierarchizowanego planu inwestycji w sferze infrastruktury drogowej. Uzyskanie przez mieszkańców i przedsiębiorców wiedzy na temat perspektywy realizacji ich potrzeb w w/w dziedzinie. Poprawa standardu życia i bezpieczeństwa			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie		
Beneficjenci	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, goście, przejezdni			
Zadania			Czas realizacji	
1. Opracowanie planu rozbudowy gminnej infrastruktury drogowej, obejmującego: • drogi gminne • ścieżki pieszo-rowerowe • chodniki • oświetlenie			2016	
2. Zatwierdzenie i wdrażanie planu			2017-2024	

Drogi służą nie tylko mieszkańcom Gminy i działającym tutaj podmiotom gospodarczym, ale także ruchowi tranzytowemu oraz są jednym z podstawowych kryteriów przy wyborze lokalizacji inwestycji. Z tych powodów stanowią bardzo istotny element infrastruktury technicznej – ich odpowiednia jakość powoduje większą dostępność komunikacyjną Gminy oraz przyczynia się do poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu.

W ramach niniejszego projektu planuje się sporządzenie w 2016 roku planu rozbudowy gminnej sieci drogowej, w którym zostanie określona kolejność realizacji inwestycji w omawianej dziedzinie. Dzięki temu mieszkańcy i inwestorzy będą wiedzieli, kiedy mogą się spodziewać budowy konkretnej drogi. Oczywiście, niezbędna jest realność zapisów planu oraz ich terminowa realizacja.

Wstępna analiza, dokonana na użytek niniejszego dokumentu wykazała, że najpilniejsze przedsięwzięcia w sferze infrastruktury drogowej na terenie Gminy to odcinki:

- Drogi w których przewidywana jest poprawa nawierzchni, infrastruktury drogowej (przebudowa, remont, bieżące utrzymanie):

- Sękowo, rejon ulicy Szkolnej
- Przebudowa drogi Wilczyna -Sękowo (z chodnikiem)
- Sękowo, ul. Lipowa
- Sękowo, Wiśniowa
- Niewierz, Leśna (z chodnikiem)
- Niewierz, Parkowa (z chodnikiem – fragment)
- Duszniki, św. Floriana (z chodnikiem)
- Duszniki, Lipowa (z chodnikiem)
- Duszniki, Parkowa (z chodnikiem)
- Duszniki, Wiosenna, Słoneczna (z chodnikiem)
- Grzebienisko, ul. Parkowa (z chodnikiem)
- Chełminko
- Duszniki Leśna
- Mieściska, droga asfalt wieś (z chodnikiem)
- Wilczyna, Osiedle Spółdzielców
- Wilczyna, Na Wzgórzu przy blokach
- Sędzinko, Topolowa
- Sędzinko, Wiśniowa
- Sędzinko, Polna
- Sędzinko, Leśna
- Sędzinko, Sportowa, Piłkarska
- Sędziny, Huby
- Sędziny, Polna
- Brzoza - Grodziszczko
- Ceradz Dolny, Parkowa Okrężna, Polna
- Grzebienisko: Kasztanowa, Parkowa, Miodowa, Gajowa, Leśna, Boczna, Huby, drogi przy działkach gminnych, Topolowa
- Młynkowo, kierunek Sękowo
- Podrzewie, Wybudowanie, Polna
- Podrzewie, Młynkowska
- Podrzewie, Sękowska
- Sękowo, Polna
- Chełminko, połączenie z ulicą Parkową w Niewierzu
- Niewierz, Kasztanowa
- Duszniki, Bukowska
- Duszniki, Polna.
- Sędziny, Niegolewska

Jeżeli chodzi o rozbudowę oświetlenia ulicznego, to powinno zostać ono zainstalowane przede wszystkim w następujących miejscach:

- Sędzinko, ul. Szkolna
- Duszniki, Podrzewska
- Podrzewie, Łąkowa
- Grzebienisko, Kwiatowa
- Grzebienisko, Miodowa
- Wilkowo, Bukowska

- Sękowo, Polna
- Duszniki, Chełmińska
- Duszniki, Niewierska fragment
- Sędzinko, Wiśniowa, Leśna.
- Sarbia.

Co do ścieżek pieszo-rowerowych przy drogach gminnych, to najważniejsza jest inwestycja na ul. Jana Pawła II w Dusznikach.

Dokładna lista przedsięwzięć wraz z kolejnością ich realizacji, zostanie sporządzona 2016 roku w formie osobnego dokumentu.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 1.2.

Nazwa programu	Poprawa stanu infrastruktury drogowej i komunikacji publicznej		Numer programu	1
Nazwa projektu	Podjęmowanie działań na rzecz poprawy stanu dróg wyższej kategorii		Numer projektu	1.2.
Cel realizacji projektu	Poprawa standardu życia i bezpieczeństwa na drogach			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	GDDKiA, Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich, Zarząd Dróg Powiatowych w Szamotułach	
Beneficjenci	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, goście, przejezdni			
Zadania			Czas realizacji	
1. Droga krajowa – budowa ronda w Sękowie			Do skutku	
2. Droga wojewódzka nr 306: • remont nawierzchni • budowa ścieżki pieszo-rowerowej z oświetleniem wzdłuż całej drogi			Do skutku	
3. Remonty dróg powiatowych: • Młynkowo - Sarbia • Sędziny – Sarbia • Sędziny – Wierzeja • Sarbia – Grzebienisko • Kunowo – Mieściska • Duszniki - Młynkowo • Duszniki – Podrzewie • Duszniki – Śliwno • Duszniki - Zakrzewko • Wilczyna (Na wzgórzu)			Do skutku	
4. Budowa ścieżek pieszo-rowerowych przy drogach powiatowych: • Duszniki – Młynkowo do ścieżki przyrodniczej w lesie • Duszniki (ul. Chełmińska)- Podrzewie (do ul. Wybudowanie)			Do skutku	

Przez teren Gminy przebiega autostrada A2 (ale bez węzła), 7-kilometrowy odcinek drogi krajowej nr 92, 15-kilometrowy odcinek drogi wojewódzkiej nr 306 oraz 17 odcinków dróg powiatowych o łącznej długości 76 km.

Z punktu widzenia użytkownika nie ma znaczenia, jaki podmiot jest zarządcą drogi – istotne jest, aby była ona w odpowiednim stanie technicznym. Przeprowadzona analiza wykazała, że drogi każdej z w/w kategorii (oprócz autostrady) wymagają remontów. Bardzo ważna jest także budowa ścieżek pieszo-rowerowych wzdłuż najbardziej ruchliwych tras, którymi mieszkańcy dojeżdżają do pracy i szkoły.

Zadaniem Gminy jest zgłaszanie do Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich oraz Zarządu Dróg Powiatowych w Szamotułach apeli o konkretne działania inwestycyjne, które wynikają przecież z potrzeb mieszkańców i przejezdnych.

Najpilniejsze potrzeby zostały wymienione w powyższej tabeli.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 1.3.

Nazwa programu	Poprawa stanu infrastruktury drogowej i komunikacji publicznej		Numer programu	1
Nazwa projektu	Podejmowanie działań na rzecz poprawy publicznej komunikacji autobusowej		Numer projektu	1.3.
Cel realizacji projektu	Ułatwienie mieszkańcom możliwości dojazdu do pracy, szkoły, urzędów			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Gmina Tarnowo Podgórne, Miasto Poznań	
Beneficjenci	Mieszkańcy, goście			
Zadania			Czas realizacji	
1. Podejmowanie działań na rzecz wydłużenia linii autobusowych na terenie Gminy			Do skutku	
2. Podejmowanie działań na rzecz usprawnienia komunikacji autobusowej w Gminie poprzez współpracę w ramach aglomeracji poznańskiej			Do skutku	

Obecnie komunikację autobusową na terenie Gminy zapewnia PKS oraz spółka gminy Tarnowo Podgórne – TPBUS Sp. z o.o. Autobusy PKS kursują po drodze krajowej (czyli w północnej części Gminy) oraz do Dusznik i Niewierza. Z kolei autobusy z Tarnowa docierają do Ceradza i Grzebieniska. Oznacza to, że takie miejscowości, jak Chełminko, Zakrzewko, Młynkowo, Kunowo, Mieściska, Sarbia, czy Wierzeja, nie posiadają w ogóle dostępu do komunikacji publicznej.

Mieszkańcy i władze Gminy pragną, aby autobusy docierały do większej liczby miejscowości (np. poprzez wydłużenie linii komunikacji tarnowskiej), jednak trzeba sobie zdawać sprawę z tego, że wiąże się to ze znacznymi kosztami, które trudno będzie pokryć przychodami ze sprzedaży biletów.

Innym oczekiwaniem jest kursowanie autobusów nie tylko w dni robocze, ale także w weekendy i święta.

Docelowo, w przypadku włączenia komunikacji tarnowskiej do strefy taryfowej komunikacji poznańskiej, prawdopodobnie możliwe będzie także włączenie do systemu poznańskiego biletów na kursy do i z gminy Duszniki.

Program 2. Ochrona środowiska i zagospodarowanie przestrzenne

W ramach niniejszego programu zaproponowano realizację czterech projektów strategicznych o bardzo różnej tematyce, związanej z poprawą „technicznych” warunków życia i prowadzenia działalności gospodarczej, planowaniem przestrzennym oraz poprawą stanu środowiska naturalnego.

Pierwszy z nich dotyczy dokończenia budowy kanalizacji sanitarnej, co, obok budowy dróg i wspierania działalności gospodarczej, jest zdecydowanym priorytetem większości polskich gmin.

Treścią dwóch kolejnych projektów są działania, zmierzające do zapewnienia ładu przestrzennego i czystości na terenie Gminy.

Ostatni projekt zawiera zadania, związane z termomodernizacją obiektów użyteczności publicznej, edukacją ekologiczną mieszkańców i wspieraniem ich w wykorzystaniu alternatywnych źródeł energii.

Charakterystyka projektów

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 2.1.

Nazwa programu	Ochrona środowiska i zagospodarowanie przestrzenne		Numer programu	2
Nazwa projektu	Gospodarka wodno-ściekowa		Numer projektu	2.1.
Cel realizacji projektu	Stworzenie możliwości podłączenia do sieci kanalizacyjnej lub zainstalowania przydomowych oczyszczalni ścieków, poprawa jakości urządzeń wod-kan, poprawa standardu życia, ochrona środowiska			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Komunalny Zakład Budżetowy	
Beneficjenci	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, goście			
Zadania			Czas realizacji	
1. Dokończenie kanalizacji Gminy: • Sędzinko • Ceradz Dolny • Wilkowo, Brzoza • Mieściska • Grzebienisko, ul. Miodowa, Topolowa, Gajowa, Leśna • pozostałe, mniejsze odcinki			2016-2024	
2. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków			2017-2024	
3. Modernizacja oczyszczalni ścieków w m. Grzebienisko			2016-2017	
4. Modernizacja stacji uzdatniania wody w m. Kunowo, Sarbia, Duszniki			2017-2024	
5. Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej na nowych terenach osadniczych lub inwestycyjnych			2016-2024	

Na koniec 2014 roku liczba przyłączy kanalizacyjnych wynosiła 1.167. Oznacza to, iż blisko 72% gospodarstw domowych z terenu Gminy podłączonych jest do sieci kanalizacyjnej. Całkowita jej długość to ok. 98,4 km.

W tabeli powyżej wymieniono miejscowości, gdzie planowana jest dalsza budowa sieci. W pozostałych miejscach będą budowane przydomowe oczyszczalnie ścieków. Gmina planuje na te inwestycje pozyskać w najbliższych kilku latach znaczne środki pomocowe.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 2.2.

Nazwa programu	Ochrona środowiska i zagospodarowanie przestrzenne		Numer programu	2
Nazwa projektu	Aktywne planowanie przestrzenne		Numer projektu	2.2.
Cel realizacji projektu	Zapewnienie ładu przestrzennego, stworzenie podstaw pod rozwój działalności gospodarczej na wybranych terenach			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Mieszkańcy, inwestorzy	
Beneficjenci	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, potencjalni inwestorzy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Aktualizacja studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy – wskazanie, jakie może być wykorzystanie gruntów w poszczególnych miejscach			2017-2018	
2. Sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (zgodnie z potrzebami, np. pod inwestycje mieszkaniowe, czy gospodarcze)			2016-2024	

Beład przestrzenny jest poważną bolączką praktycznie każdej polskiej gminy, a możliwość lokalizacji inwestycji na podstawie decyzji o warunkach zabudowy (wówczas, gdy nie ma miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego) niejednokrotnie powoduje pogorszenie i tak fatalnego zagospodarowania terenu.

Ponieważ dokument „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy” nie jest już w pełni aktualny, konieczne jest pilne podjęcie prac aktualizacyjnych. Dzięki temu zaistnieje możliwość wskazania, jakie tereny mogą być przeznaczone pod jaką działalność. W ten sposób samorząd będzie miał możliwość świadomego, aktywnego kształtowania przestrzeni Gminy.

Jeżeli chodzi o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, to także potrzebna jest ich aktualizacja części z nich, a nowe plany będą tworzone w zależności od potrzeb.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 2.3.

Nazwa programu	Ochrona środowiska i zagospodarowanie przestrzenne		Numer programu	2
Nazwa projektu	Poprawa estetyki Gminy		Numer projektu	2.3.
Cel realizacji projektu	Poprawa ładu przestrzennego i estetyki na terenie gminy, wygospodarowanie terenów z przeznaczeniem na rekreację			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Sołectwa	
Beneficjenci	Mieszkańcy, goście			
Zadania			Czas realizacji	
1. Zagospodarowanie stawów: • w Dusznikach, w tym w pierwszej kolejności za BPiCAK • Wilkowo • Podrzewie • Wierzeja • Mieściska			2016-2024	
2. Zagospodarowanie parków: • Duszniki – dalsze prace • Grzebienisko			2016-2024	
3. Budowa zbiornika retencyjnego w Sędzinach na rzece Mogielnicy Wschodniej (zadanie realizowane przez Wielkopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Poznaniu)			2016-2024	
4. Uporządkowanie poboczy dróg			2016-2024	
5. Zagospodarowanie kościoła poewangelickiego w Dusznikach			2017-2024	
6. Zagospodarowanie obiektu po strażnicy w Wierzei (inicjatywa mieszkańców)			2016-2024	

Poziom estetyki w Gminie został oceniony przez mieszkańców w badaniu ankietowym bardzo wysoko – ocen bardzo dobrych i dobrych było prawie 60%, a ocen negatywnych zaledwie 3%.

Nie oznacza to jednak, że nie pojawiły się propozycje dalszego upiększania Gminy, przede wszystkim poprzez zagospodarowywanie terenów tego wymagających. W pierwszej kolejności będą to liczne stawy i tereny je otaczające, które staną się miejscem

wypoczynku mieszkańców. Taką samą funkcję pełnią parki w Dusznikach i Grzebienisku.

Co do zagospodarowania kościoła poewangelickiego w Dusznikach, to główną barierą są finanse, zwłaszcza, że obiekt podlega ochronie konserwatora zabytków.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 2.4.

Nazwa programu	Ochrona środowiska i zagospodarowanie przestrzenne		Numer programu	2
Nazwa projektu	Realizacja polityki proekologicznej		Numer projektu	2.4.
Cel realizacji projektu	Zmniejszenie zagrożeń środowiska naturalnego, zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy, OSiR	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Powiat, mieszkańcy	
Beneficjenci	Mieszkańcy, goście			
Zadania			Czas realizacji	
1. Edukacja proekologiczna mieszkańców: • materiały informacyjne (plakaty, ulotki) • akcje typu sprzątanie świata, dzień ziemi • konkursy			2016-2024	
2. Wymiana azbestu - udzielanie przez Gminę informacji, dotyczących możliwości pozyskiwania dotacji z innych źródeł, takich jak Powiat Szamotulski, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, pożyczki z Banku Ochrony Środowiska			2016-2024	
3. Termomodernizacja sali gimnastycznej w Dusznikach			2018	
4. Remont dachu obiektu gminnego w Sękowie			2019	
5. Instalacja alternatywnych źródeł energii w obiektach gminnych: • panele fotowoltaiczne w oczyszczalni ścieków w Dusznikach • panele fotowoltaiczne na innych obiektach – w przypadku pozytywnych wyników przeprowadzonej analizy opłacalności			2017-2024	
6. Wspieranie mieszkańców w instalacji alternatywnych źródeł energii: • promowanie wykorzystania alternatywnych źródeł energii • udzielanie informacji o źródłach wsparcia finansowego • pomoc w załatwianiu formalności			2016-2024	

Podobnie, jak w przypadku estetyki Gminy, także ocena stanu lokalnego środowiska naturalnego wypadła bardzo dobrze – 60% mieszkańców dało tutaj oceny bardzo dobre i dobre. Oczywiście, nie zwalnia to władz samorządu, ani lokalnej społeczności z obowiązku podejmowania rozlicznych działań o charakterze proekologicznym.

Wzrostowi świadomości ekologicznej mieszkańców, a co za tym idzie podejmowaniu działań proekologicznych, będzie służyła przede wszystkim zintensyfikowana edukacja ekologiczna, szczególnie wśród młodzieży szkolnej. Form tego typu działań może być wiele – materiały informacyjne, lekcje wychowawcze, konkursy, itp. Ważną rolę powinny także odegrać sołectwa.

Od kilkunastu lat na terenie całego kraju czynione są konkretne działania w kierunku usunięcia azbestu z nieruchomości, co w oczywisty sposób przyczynia się do minimalizacji zagrożeń zdrowia i życia mieszkańców.

Po 1945 r. do Polski sprowadzono łącznie ok. 2 mln ton azbestu, z czego większość (80-85%) wykorzystano do produkcji budowlanych wyrobów azbestowo-cementowych. Do dziś na terenie kraju znajduje się ok. 15,5 mln ton wyrobów zawierających azbest, w tym 14,9 mln ton płyt azbestowo-cementowych (ponad 1,3 mld m²) oraz 0,6 mln ton rur i innych wyrobów. Ze względu na zagrożenie, jakie niesie ze sobą obecność włókien azbestowych w środowisku, opracowany został krajowy *Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski*. Celem, przyjętego przez Radę Ministrów w maju 2002 r., Programu jest wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych i środowiskowych spowodowanych azbestem, poprzez sukcesywne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów i odpadów zawierających azbest. Powinno to nastąpić do 2032 roku.

Urząd Gminy (w porozumieniu z Powiatem) wspiera i będzie wspierać mieszkańców i przedsiębiorców w działaniach na rzecz usuwania azbestu poprzez realizację przedsięwzięć, wymienionych w powyższej tabeli.

Kolejne planowane działania, które przyniosą jednocześnie efekt ekologiczny i oszczędność dla Gminy, to termomodernizacja starej sali gimnastycznej w Dusznikach oraz remont dachu obiektu gminnego w Sękowie.

Gmina pragnie „iść z duchem czasu” i realizować inwestycje, polegające na instalowaniu alternatywnych źródeł energii. Ciekawym pomysłem jest wykorzystanie energii słonecznej do produkcji energii elektrycznej, która będzie zasilac gminną oczyszczalnię ścieków. W przypadku pozytywnych wyników przeprowadzonej analizy opłacalności, panele fotowoltaiczne zostaną zainstalowane na innych obiektach gminnych.

Ponadto Gmina pragnie zachęcać i wspierać mieszkańców w instalacji odnawialnych źródeł energii (OZE), między innymi poprzez akcje informacyjne i pomoc w załatwianiu formalności.

Program 3. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości

Rozwój gospodarczy jest podstawowym sposobem poprawy warunków życiowych i przeciwdziałania bezrobociu. Samorząd lokalny nie dysponuje – zarówno z punktu widzenia uregulowań prawnych, jak i możliwości finansowych – narzędziami bezpośredniego wpływu na gospodarkę na terenie Gminy. Mimo tego powinien podejmować działania, wspierające działalność gospodarczą.

W pierwszej kolejności powinny one polegać na efektywnym planowaniu przestrzennym, pozwalającym na przeznaczanie określonych terenów pod aktywność gospodarczą, a następnie – w miarę możliwości finansowych – na uzbrajaniu posiadanych terenów pod różnego rodzaju inwestycje. Duże znaczenie dla inwestorów ma także dobra obsługa ze strony Urzędu Gminy oraz wszelkie inne działania, ułatwiające prowadzenie biznesu, takie jak informacja i promocja gospodarcza, doradztwo, czy ulgi podatkowe.

W ramach niniejszego programu przewidziano wdrożenie dwóch projektów, obejmujących wyżej wymienione rodzaje działań.

Charakterystyka projektów

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 3.1.

Nazwa programu	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości		Numer programu	3
Nazwa projektu	Organizacja terenów pod inwestycje		Numer projektu	3.1.
Cel realizacji projektu	Zapewnienie możliwości inwestowania na terenie Gminy			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Mieszkańcy, inwestorzy	
Beneficjenci	Inwestorzy i mieszkańcy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Wspieranie mieszkańców w przeznaczaniu terenów pod inwestycje: • dotarcie do mieszkańców z informacją o działaniach Gminy w tej sferze • zmiany planów zagospodarowania przestrzennego • komasacja gruntów (starostwo) • przekwalifikowywanie gruntów • pomoc w załatwianiu formalności • utworzenie rejestru gruntów pod inwestycje			2016-2024	
2. Sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego			2016-2024	
3. Wykupy gruntów przez Gminę (w miarę potrzeb i możliwości)			2016-2024	
4. Uzbieranie terenów pod inwestycje (w miarę potrzeb i możliwości)			2016-2024	

Podstawowym warunkiem inwestowania przez przedsiębiorców na danym terenie jest możliwość pozyskania odpowiednich gruntów pod działalność gospodarczą. W miarę możliwości prawnych, finansowych i organizacyjnych, Gmina pragnie wspierać w tej sferze obecnych i potencjalnych przedsiębiorców.

Przed wszystkim należy wyraźnie określić w kompleksowym planie zagospodarowania terenu Gminy, jaki typ działalności jest możliwy do prowadzenia na danym terenie, a gdzie działalność gospodarcza jest nie jest dopuszczalna.

Jeżeli chodzi o grunty prywatne, to Gmina planuje zaprosić właścicieli, którzy są zainteresowani przeznaczeniem ich pod działalność gospodarczą, do złożenia odpowiednich deklaracji w Urzędzie, aby grunty te zostały opisane i wciągnięte na listę oferty inwestycyjnej Gminy. Następnym krokiem będzie sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz udzielanie szerokiej pomocy w komasacji, przekształcaniu, sprzedaży lub dzierżawie.

W miarę potrzeb i posiadanych środków, Gmina będzie dążyła do posiadania własnych gruntów komunalnych pod aktywizację gospodarczą. Później nastąpi sporządzenie dla nich miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a następnie, jeżeli dostępne będą środki finansowe, uzbrajanie tych terenów w elementy infrastruktury technicznej (można na to otrzymać znaczne dofinansowanie z środków unijnych).

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 3.2.

Nazwa programu	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości		Numer programu	3
Nazwa projektu	Orientacja Gminy na inwestorów		Numer projektu	3.2.
Cel realizacji projektu	Zwiększenie skali prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Gminy, zmniejszenie bezrobocia			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Powiatowy Urząd Pracy, Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Starostwo Powiatowe	
Beneficjenci				
Zadania			Czas realizacji	
1. Intensyfikacja kontaktów z przedsiębiorcami			2016-2024	
2. Wspieranie działania przedsiębiorstw na rzecz pozyskania dofinansowywania tworzenia nowych miejsc pracy i przekwalifikowywania obecnych pracowników – przekazywanie informacji, wskazywanie źródeł pomocy w sporządzaniu wniosków aplikacyjnych (Powiatowy Urząd Pracy, Ośrodek Doradztwa Rolniczego)			2016-2024	
3. Promocja terenów inwestycyjnych (pod działalność gospodarczą i budownictwo mieszkaniowe): • strona internetowa Gminy • materiały drukowane (informator, prasa) • publikacje ogólnopowiatowe i ogólnowojewódzkie • wystawianie na targach (wraz z innymi gminami powiatu)			2016-2024	

Obecnie obowiązki, związane z działaniami Gminy na rzecz rozwoju gospodarczego, spoczywają na pracownikach Referatu Rozwoju Gospodarczego Urzędu Gminy. Biorąc pod uwagę wielkość Gminy i zatrudnienia w Urzędzie nie wydaje się, aby konieczne było wzmocnienie osobowe kadr, odpowiedzialnych za promocję Gminy i pozyskiwanie inwestorów. Z pewnością jednak potrzebne jest podjęcie działań, polegających na „opiece” nad lokalnymi przedsiębiorcami i potencjalnymi inwestorami – kontaktach z nimi, koordynowaniu ich obsługi.

Działania promocyjne Gminy powinny mieć na celu:

- zwiększenie liczby inwestorów
- zwiększenie liczby mieszkańców.

Jednym z zadań samorządu gminnego jest organizowanie działań, sprzyjających aktywizacji gospodarczej. Z pewnością istotnym elementem działań promocyjnych powinno być wystawianie się na targach i wystawach gospodarczych (ze względu na koszty - razem z innymi gminami) oraz współpraca z agencjami, specjalizującymi się w promocji gospodarczej, takich jak na przykład Państwowa Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych.

Wszelkie przedsięwzięcia, związane ze wspieraniem lokalnych przedsiębiorców i pozyskiwaniem nowych, powinny wynikać z uporządkowanego planu działania w tej dziedzinie.

Jak już wcześniej wspomniano, Gmina stała się atrakcyjnym miejscem do zamieszkania dla osób, preferujących spokojne otoczenie i jednocześnie posiadających dogodny dojazd do pracy na terenie sąsiedniej gminy Tarnowo Podgórne oraz po zachodniej stronie Poznania. Przyciąganiu takich osób warto i należy poświęcić uwagę i wysiłki, promując nie tylko samo miejsce, ale i niewątpliwie jego walory w postaci rozbudowanej oferty oświatowej, kulturalnej i sportowej (będzie o tym mowa także w Projekcie nr 6.2.)

Cel strategiczny nr 2

Zapewnienie wysokiego poziomu infrastruktury i usług społecznych

Drugim celem strategicznym, po zapewnieniu dobrych warunków życia i prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Gminy, jest zapewnienie wysokiego poziomu usług społecznych, które powinny stwarzać mieszkańcom możliwości rozwoju i przyjemnego spędzania wolnego czasu.

Należą do nich:

- oświata
- kultura
- sport i rekreacja
- zdrowie i pomoc społeczna
- zapewnienie bezpieczeństwa
- usługi administracyjne.

Jak już wcześniej wspomniano, wyniki przeprowadzonych analiz i dyskusji wskazują na to, że społeczność lokalna oczekuje dalszego poszerzenia zakresu i poprawy poziomu świadczenia tej grupy usług. Dotyczą one w pierwszej kolejności dalszej poprawy bazy oświaty oraz zwiększenia nakładów na kulturę, rozrywkę oraz infrastrukturę sportową i rekreacyjną.

Zostały one zgrupowane w trzech programach strategicznych, które zostaną po kolei poniżej omówione. Łącznie znajduje się w nich 8 projektów, których realizacja przybliżyć będzie zmierzony w wizji stan docelowy, czyli dogodne warunki rozwoju i relaksu w Gminie.

Program 4. Oświata, kultura, sport, rekreacja

Oświata jest wysoko oceniana przez mieszkańców Gminy. W badaniu ankietowym o przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjum „bardzo dobrze” i „dobrze” wypowiedziało się średnio około 60% respondentów (szkoły podstawowe zostały ocenione trochę lepiej niż gimnazjum). Oczywiście, nie wszystkie potrzeby w tej sferze zostały zaspokojone – placówki te wymagają doinwestowania, zarówno jeżeli chodzi o same budynki, jak i zaplecze sportowe.

Jeżeli chodzi o kulturę i rozrywkę, to, jak już wcześniej sygnalizowano, około 42% respondentów pozytywnie (dobrze lub bardzo dobrze) oceniło ich dostępność i jakość oferty. Ocen przeciętnych było około 38%. Oznacza to, że w omawianej dziedzinie jest jeszcze sporo do zrobienia.

W przypadku dostępności usług z zakresu sportu i rekreacji, ocen pozytywnych było zdecydowanie więcej, bo 59%; około 26% to oceny przeciętne. Mieszkańcy postulowali przede wszystkim rozbudowę infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

Łącznie w ramach niniejszego programu zaproponowano do realizacji cztery projekty strategiczne.

Charakterystyka projektów

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 4.1.

Nazwa programu	Oświata, kultura, sport, rekreacja		Numer programu	4
Nazwa projektu	Sprawna organizacja oświaty i nauczania		Numer projektu	4.1.
Cel realizacji projektu	Poprawa warunków i wyników nauczania			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Szkoły, przedszkole	
Beneficjenci	Uczniowie, nauczyciele, rodzice			
Zadania			Czas realizacji	
1. Uruchomienie systemu stypendiów dla uczniów (naukowych, sportowych)			2016-2024	
2. Zwiększenie liczby zajęć dodatkowych (także sportowych)			2016-2024	
3. Doskonalenie zawodowe nauczycieli			2016-2024	
4. Praca z rodzicami, wspieranie ich, wzmacnianie ich ról w wychowaniu i edukacji dzieci i młodzieży			2016-2024	

Dobrym sposobem na wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży oraz poprawę wyników nauczania jest rozszerzenie palety zajęć dodatkowych, pozwalających na indywidualizację pracy zarówno z uczniami najbardziej wymagającymi wsparcia, jak i najzdolniejszymi. Organizacja zajęć dodatkowych w szkołach ma wiele zalet – pozwala na rozwój uczniów, ich integrację, atrakcyjne spędzanie wolnego czasu. Pomocne będzie tutaj wykorzystanie funduszy unijnych, które będą dostępne na ten cel w II kwartale 2016 roku.

Ze względu na to, że uczniowie dojeżdżający do szkół mają ograniczone możliwości korzystania z zajęć dodatkowych (limitowane jest to godziną odjazdu autobusów szkolnych), proponowane jest uruchomienie ich w soboty w świetlicach wiejskich w miejscu zamieszkania uczniów. Oczywiście, warunkiem jest tutaj pozyskanie na ten cel środków dotacyjnych.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 4.2.

Nazwa programu	Oświata, kultura, sport, rekreacja		Numer programu	4
Nazwa projektu	Poprawa infrastruktury i wyposażenia placówek oświatowych		Numer projektu	4.2.
Cel realizacji projektu	Poprawa warunków nauki i nauczania			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Placówki oświatowe	
Beneficjenci	Uczniowie i nauczyciele			
Zadania			Czas realizacji	
1. Remonty i modernizacje budynków oświatowych			2016-2024	
2. Rozwój szkolnej infrastruktury sportowej			2016-2024	
3. Poprawa wyposażenia w pomoce naukowe			2016-2024	

W trakcie prac nad Strategią określono potrzeby placówek, dotyczące prac budowlano-remontowych, przewidywanych do wykonania w najbliższych latach w celu zapewnienia lepszych warunków nauki i nauczania. Przeprowadzona analiza wskazała na potrzebę licznych remontów i modernizacji praktycznie we wszystkich placówkach oświatowych. W zakres tych działań ma wchodzić przede wszystkim:

- Przedszkole:
  - Duszniki - rozbudowa obiektu (w przypadku, gdy 6-latki wrócą do przedszkola)
  - Podrzewie – remont dachu, organizacja placu zabaw i parkingu
  - Sękowo – wymiana dachu, zagospodarowanie terenu przy budynku, organizacja placu zabaw
  - Sędzinko – rozbudowa budynku (o 1 salę z łazienkami i szatnią)
- Szkoły:
  - Duszniki – organizacja placu zabaw przy starym budynku
  - Sędzinko – budowa łazienek
  - Podrzewie – organizacja boiska
  - Gimnazjum – odwilgocenie przyziemia, wymiana podłóg w starym budynku, wymiana wykładzin w nowej części

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 4.3.

Nazwa programu	Oświata, kultura, sport, rekreacja		Numer programu	4
Nazwa projektu	Uatrakcyjnienie oferty kultury i rozrywki		Numer projektu	4.3.
Cel realizacji projektu	Stworzenie warunków do rozwoju kultury na terenie Gminy, zwiększenie oferty kulturalnej, integracja mieszkańców			
Jednostka koordynująca	Centrum Animacji Kultury Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Sołectwa, OSP, LGD, szkoły, organizacje pozarządowe, mieszkańcy	
Beneficjenci	Mieszkańcy i goście			
Zadania			Czas realizacji	
1. Rewitalizacja pałacu w Dusznikach			2018-2020	
2. Remont i modernizacja nowego budynku CAK			2020-2024	
3. Zagospodarowanie terenu przy nowym budynku CAK			2018-2024	
4. Wykorzystanie sal wiejskich			2016-2024	
5. Zwiększenie oferty spędzania wolnego czasu dla młodzieży			2016-2024	
6. Uatrakcyjnienie oferty „masowej”			2016-2024	
7. Organizacja wyjazdów do teatru, na koncerty, etc.			2016-2024	
8. Zachęcanie mieszkańców do większego udziału w życiu kulturalnym			2016-2024	

Zespół dworski z połowy XIX w Dusznikach jest obecnie siedzibą gminnego Centrum Animacji Kultury. Przylega do niego park krajobrazowy, który w ostatnich latach został w dużej mierze zrewitalizowany. Obecnie odnowienia i modernizacji wymaga sam budynek. W pierwszej kolejności niezbędny jest remont dachu oraz wejścia do budynku. Zwolnione niedawno pomieszczenia po poczcie i LGD po odpowiedniej adaptacji mogą zostać wykorzystane do rozszerzenia działalności CAK. Interesującym pomysłem jest

przeznaczenie jednego w pomieszczeń dla młodzieży, która zgłosiła brak miejsca spotkań i przez to możliwości spędzania czasu w swoim gronie. Dostępne dotacyjne środki krajowe i unijne stwarzają szanse na odpowiednie wyposażenie sali (sprzęt komputerowy, sprzęt rtv).

Jeżeli chodzi o nowy budynek CAK, to najpilniejsze prace to:

- remont dachu
- remont wejścia do budynku
- modernizacja sali widowiskowej (nagłośnienie, oświetlenie).

Bardzo interesującym, planowanym przedsięwzięciem jest zagospodarowanie terenu za nowym budynkiem CAK. Z jednej strony ma nastąpić kompleksowe odnowienie całego obiektu wraz z remontem schodów (które mają stać się jednocześnie siedziskami) i stworzeniem obszernego tarasu. Z drugiej strony ma zostać zagospodarowane otoczenie stawu, postawiona ma zostać scena. Całość powinna stać się kulturalnym centrum Dusznik, wizytówką miejscowości, atrakcyjnym miejscem różnorodnych spotkań, integracji, spędzania wolnego czasu.

Bolączką wielu polskich gmin jest niewielkie wykorzystanie świetlic wiejskich (wybudowanych, bądź zmodernizowanych w ostatnich latach dzięki wsparciu ze środków unijnego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich) jako miejsca spędzania wolnego czasu przez mieszkańców, ich rozwoju i integracji. Przyczyn tego stanu rzeczy jest wiele, a do najistotniejszych należą:

- brak środków na zatrudnienie opiekunów świetlic
- niedostateczne wyposażenie obiektów
- niezadawalające zaangażowanie lokalnej społeczności.

Wydaje się, że tylko połączenie oddolnych inicjatyw (zarządzanie świetlicami przez sołectwa) ze wsparciem gminnym i unijnym ma szanse dać zamierzone efekty.

Typowym dla gmin wiejskich problemem, który występuje także w Dusznikach, jest ograniczona możliwość spotykania się i spędzania wolnego czasu przez młodzież, zwłaszcza poza porą letnią. Należy przypomnieć, że w Dusznikach nie ma żadnej kawiarni, czy pizzerii. Z drugiej strony młodzież sama nie jest w stanie dokładnie określić swoich oczekiwań. Stąd pojawiła się wstępna propozycja (o której była mowa wyżej) przeznaczenia dla tej grupy mieszkańców osobnego pomieszczenia w CAK, za utrzymanie którego odpowiadałby ich przedstawiciel.

Dodatkowo, w celu dostosowania oferty CAK do oczekiwań młodzieży, planowane jest przeprowadzenie wśród niej dokładnego sondażu na temat jej potrzeb i propozycji.

Podczas analizy i oceny oferty kulturalnej pojawiło się wiele opinii, że program imprez gminnych w coraz mniejszym stopniu odpowiada aktualnym oczekiwaniom mieszkańców, że zbyt dużo jest akcentów ludowych, a zbyt mało występów popularnych artystów. Uatrakcyjnienie oferty ma nastąpić poprzez koncerty wykonawców, odpowiadających gustom lokalnej społeczności. Innym pomysłem jest organizacja kina letniego.

Niewątpliwie dużym wyzwaniem jest zwiększenie liczby mieszkańców, uczestniczących w życiu społecznym i kulturalnym Gminy. Szeroka akcja promocyjna, szczególnie poprzez plakaty i „Informator Gminy Duszniki”, powinna przyczynić się do osiągnięcia zamierzonego celu. Szerzej będzie o tym mowa w Projekcie nr 6.1, poświęconym aktywizacji mieszkańców oraz wspieraniu aktywności i integracji społecznej.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 4.4.

Nazwa programu	Oświata, kultura, sport, rekreacja		Numer programu	4
Nazwa projektu	Rozwój infrastruktury i oferty sportowo-rekreacyjnej		Numer projektu	4.4.
Cel realizacji projektu	Zapewnienie dobrych warunków do spędzania wolnego czasu przez mieszkańców i gości, Zapewnienie atrakcyjnych form aktywnego spędzania wolnego czasu			
Jednostka koordynująca	OSiR	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Placówki oświatowe, kluby sportowe, sołectwa	
Beneficjenci	Mieszkańcy, goście			
Zadania			Czas realizacji	
1. Boiska: • budowa boiska wielofunkcyjnego przy Zespole Szkół w Grzebienisku • zmiana nawierzchni boiska przy Szkole Podstawowej w Sędzinku • renowacja boiska wielofunkcyjnego przy ul. Sportowej w Dusznikach • renowacja piłkochwyków na boisku w Podrzewiu • racjonalizacja wykorzystania boisk i ponoszenia kosztów na ich utrzymanie			2017-2024	
2. Stadion w Dusznikach: • dokończenie renowacji trybuny • budowa bieżni ze sztuczną nawierzchnią			2017-2020	
3. Siłownie: • rozbudowa siłowni zewnętrznej w Dusznikach przy ul. Broniewskiego • budowa siłowni zewnętrznej przy stadionie w Dusznikach • organizacja siłowni wewnętrznej w Dusznikach			2016-2019	
4. Sale sportowe: • montaż rolet zewnętrznych w sali przy ul. Broniewskiego • termomodernizacja starej sali i renowacja parkietu			2018-2024	
5. Organizacja amatorskich rozgrywek międzysołeckich w różnych dyscyplinach			2016-2024	
6. Wyszukiwanie i wspieranie animatorów sportu, zachęcanie mieszkańców i sołtysów do większej aktywności			2016-2024	

7. Organizacja wyjazdów integracyjno-sportowych dla dzieci oraz rodziców w dzieci	2016-2024

Mimo posiadania bogatej bazy do uprawiania sportu i rekreacji, mieszkańcy Gminy oczekują, że w kolejnych latach będzie ona nadal wzbogacana o nowe obiekty, a istniejące będą modernizowane. W ślad za tym powinna iść coraz większa aktywność mieszkańców, przejawiająca się zarówno w liczbie klubów i sekcji, jak i odsetku mieszkańców, regularnie, aktywnie spędzających wolny czas.

W tabeli powyżej znajduje się szczegółowe zestawienie planowanych zadań. Większość z nich dotyczy budowy i modernizacji boisk, sal sportowych i siłowni zewnętrznych.

Sama atrakcyjna infrastruktura sportowo-rekreacyjna to za mało, aby można było mówić o stworzeniu wystarczających warunków do aktywności ruchowej mieszkańców. Potrzebna jest ciekawa, różnorodna oferta, zaspokajająca oczekiwania różnych grup mieszkańców. Ciekawym pomysłem jest organizacja większej liczby regularnych, ogólnodostępnych rozgrywek w najpopularniejszych dyscyplinach – między sołectwami, szkołami, czy klubami.

Program 5. Zdrowie, pomoc społeczna, bezpieczeństwo

Z istniejącej na terenie Gminy opieki zdrowotnej zadowolonych jest około 30% mieszkańców (wynik badania ankietowego), a ponad 38% dało tej sferze usług ocenę przeciętną. 31% respondentów wyraziło opinię negatywną, co, na tle innych gmin, jest wynikiem przyzwoitym. Jest to łączna ocena ogólnej i specjalistycznej pomocy medycznej; trudno znaleźć osobę, która byłaby zadowolona z tej drugiej.

Trzeba zdawać sobie sprawę, że samorząd gminny praktycznie nie posiada narzędzi oddziaływania na publiczną służbę zdrowia, jest to zadanie Państwa. Inaczej sprawa wygląda z opieką zdrowotną w placówkach oświatowych, stąd osobny projekt, dotyczący tej problematyki.

Jeżeli chodzi o pomoc społeczną, to jest ona oceniana pozytywnie. Wśród największych problemów w tej sferze wymieniano narastające (podobnie jak w całym kraju) zjawisko starzenia się społeczeństwa, powodujące coraz większe wymagania, dotyczące zapewnienia opieki osobom starszym, zarówno chorym, jak i zdrowym. Ta druga grupa mieszkańców jest zainteresowana aktywnym spędzaniem wolnego czasu wśród rówieśników. Tej tematyce jest poświęcony jeden z projektów w ramach niniejszego programu.

Poziom bezpieczeństwa na terenie Gminy jest oceniany przez mieszkańców dość pozytywnie, co nie oznacza, że nie trzeba podejmować w tej dziedzinie w kolejnych latach żadnych działań.

W ramach niniejszego programu sformułowano trzy projekty o poruszonej wyżej tematyce.

Charakterystyka projektów

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 5.1.

Nazwa programu	Zdrowie, pomoc społeczna, bezpieczeństwo		Numer programu	5
Nazwa projektu	Zwiększenie skali opieki zdrowotnej w placówkach oświatowych		Numer projektu	5.1.
Cel realizacji projektu	Zapewnienie większego dostępu do opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Placówki oświatowe	
Beneficjenci	Dzieci i młodzież z terenu Gminy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Zapewnienie opieki pielęgniarki/higienistki w przedszkolach			2017-2024	
2. Zapewnienie opieki psychologicznej – po 1 dniu w tygodniu we wszystkich placówkach			2016-2024	
3. Zapewnienie logopedy w przedszkolach (potrzebny cały etat)			2016-2024	
4. Zapewnienie opieki (przeглядów) stomatologicznej			2016-2024	
5. Zapewnienie opieki pedagoga			2016-2024	

Jak wyżej wspomniano, Gmina posiada bezpośredni wpływ na opiekę zdrowotną na terenie placówek oświaty. Przeprowadzona analiza wykazała, że potrzeby są w tej dziedzinie spore. Odpowiedzią ze strony samorządu jest szereg propozycji, polegających na zapewnieniu specjalistów z dziedziny psychologii, logopedii, stomatologii, czy pedagogiki.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 5.2.

Nazwa programu	Zdrowie, pomoc społeczna, bezpieczeństwo		Numer programu	5
Nazwa projektu	Organizacja lokali chronionych i opieki nad osobami starszymi		Numer projektu	5.2.
Cel realizacji projektu	Zwiększenie jakości i skali pomocy najbardziej potrzebującym mieszkańcom			
Jednostka koordynująca	GOPS	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Urząd Gminy, CAK, mieszkańcy	
Beneficjenci	Mieszkańcy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Organizacja lokali chronionych			2016-2024	
2. Organizacja klubu dziennego pobytu dla osób starszych			2016-2024	
3. Zwiększenie skali usług opiekuńczych			2016-2024	
4. Promowanie pomocy sąsiedzkiej			2016-2024	

W każdej społeczności istnieją osoby i rodziny, kwalifikujące się do uzyskania mieszkania socjalnego lub chronionego, za którego dostarczenie odpowiada gmina. Lokal socjalny to lokal przeznaczony dla osób bezdomnych, eksmitowanych lub osób ubogich, nie mogących utrzymać mieszkania samodzielnie. Z kolei lokal chroniony ma zapewnić osobom w nim zamieszkującym przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie lub zastąpić pobyt w placówce, zapewniającej całodobową opiekę. Ustawa o pomocy społecznej umożliwia pobyt w mieszkaniach chronionych osobom, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobom z zaburzeniami psychicznymi, opuszczającym pieczę zastępczą, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, a także cudzoziemcom, którzy uzyskali w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

Na terenie gminy Duszniki potrzebnych jest około pięciu takich lokali.

Wychodząc naprzeciw rosnącym oczekiwaniom organizacji bezpiecznego i ciekawego spędzania wolnego czasu przez osoby starsze, Gmina zamierza zorganizować miejsce dziennego pobytu w formie Klubu Seniora. Mógłby on działać przy Centrum Animacji Kultury, a następnie, w razie zainteresowania, w świetlicach wiejskich w różnych miejscowościach na terenie Gminy.

Szansę na dofinansowanie utworzenia i funkcjonowania takiego klubu stwarza rządowy program Senior-WIGOR, przewidujący powstawanie w gminach Dziennych Domów „Senior-WIGOR” oraz Klubów „Senior-WIGOR”.

Niezwykle cenną inicjatywą jest organizacja pomocy sąsiedzkiej, która dobrze się sprawdza szczególnie w małych społecznościach.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 5.3.

Nazwa programu	Zdrowie, pomoc społeczna, bezpieczeństwo		Numer programu	5
Nazwa projektu	Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego		Numer projektu	5.3.
Cel realizacji projektu	Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców, zmniejszenie liczby przestępstw i wykroczeń			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Policja, OSP, mieszkańcy	
Beneficjenci	Mieszkańcy i goście			
Zadania			Czas realizacji	
1. Likwidacja miejsc niebezpiecznych: • monitoring wysokiej jakości • patrole Policji			2016	
2. Likwidacja „rajdów” samochodowych			2016	
3. Działania prewencyjne w szkołach dla uczniów			2016-2024	
4. Poprawa wyposażenia OSP			2016-2024	

Stan bezpieczeństwa publicznego w Gminie jest przez jej mieszkańców oceniany przeciętnie – ocen bardzo dobrych i dobrych jest około 41%, a średnich – 44%. Niektóre kategorie przestępstw i wykroczeń zwiększają się. Dotyczy to przede wszystkim wykroczeń przeciwko łaadowi i porządkowi oraz wykroczeń drogowych.

Jednym z priorytetów jest likwidacja miejsc niebezpiecznych, przede wszystkim poprzez zainstalowanie kamer do monitoringu wizyjnego oraz częstsze patrole Policji. Miejscami, wymagającymi takich działań, są w pierwszej kolejności: park w Dusznikach, plac zabaw (w nocy), teren wokół CAK oraz teren OSiR na ul. Broniewskiego.

Bardzo ważne jest także prowadzenie jak najliczniejszych akcji profilaktycznych, dotyczących bezpieczeństwa, wśród mieszkańców, szczególnie dzieci i młodzieży.

Należy także pamiętać o systematycznym wspieraniu jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w zakresie doposażenia sprzętowego i modernizacji remiz tym bardziej, że najczęściej to właśnie oddziały OSP są pierwszymi, które docierają na miejsce

interwencji.

Program 6. Aktywność społeczna i sprawne zarządzanie Gminą

Naturalnym jest, że wraz z rozwojem społeczno-gospodarczym Gminy i kształtowaniem się społeczeństwa obywatelskiego, z roku na rok rosną oczekiwania mieszkańców pod adresem przedstawicieli samorządu gminnego. Dotyczą one przede wszystkim sprawnego zarządzania podległym mieniem, aktywizacji i integracji lokalnej społeczności oraz szybkiej i sprawnej obsługi ze strony pracowników Urzędu Gminy i podległych jednostek.

Ten ostatni element jest stosunkowo wysoko oceniany – praca urzędników gminnych została oceniona pozytywnie przez około 60% respondentów.

Niniejszy program obejmuje dwa projekty, związane z aktywizacją i integracją mieszkańców oraz usprawnieniem działania służb gminnych.

Charakterystyka projektów

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 6.1.

Nazwa programu	Aktywność społeczna i sprawne zarządzanie Gminą		Numer programu	6
Nazwa projektu	Aktywizacja mieszkańców, wspieranie aktywności i integracji społecznej		Numer projektu	6.1.
Cel realizacji projektu	Zwiększenie udziału mieszkańców w życiu społecznym Gminy, zwiększenie liczby organizacji pozarządowych i innych form aktywności społecznej, większa integracja mieszkańców			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Jednostki gminne, sołectwa, organizacje pozarządowe, szkoły, mieszkańcy	
Beneficjenci	Mieszkańcy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Wspieranie i współpraca z organizacjami pozarządowymi: - wyznaczenie w UG osoby do współpracy z organizacjami pozarządowymi (NGOs) – informacja, pomoc w pisaniu wniosków o granty - konsultowanie przez Gminę z NGOs różnych spraw, można wykorzystać też zakładkę o NGOs na www gminy - informator gminny (jest wydawany) – powinno być stałe miejsce na zamieszczanie informacji o NGOs – wymaga to zwiększenia objętości informatora			2016-2024	
2. Wyszukiwanie i wspieranie aktywistów - animatorów świetlic, animatorów sportu			2016-2024	
3. Wsparcie utworzenia harcerstwa (jeśli będzie taka inicjatywa)			Wg potrzeb	
4. Reaktywowanie turystyki dla młodzieży (lokalnie oraz wyjazdy, np. w góry)			2016-2024	
5. Zachęcanie do aktywności społecznej			2016-2024	

Przeprowadzone badanie ankietowe oraz analiza SWOT wykazały, że zbyt mała część mieszkańców, szczególnie w samych Dusznikach, jest zainteresowana uczestnictwem w różnego rodzaju zorganizowanych aktywnościach społecznych, kulturalnych, czy

sportowych. W trakcie wywiadów i spotkań próbowano zidentyfikować powody tego stanu rzeczy. Z pewnością przyczynia się do tego fakt pracy poza terenem Gminy, a więc poświęcanie dużej ilości czasu na dojazdy. Dla części mieszkańców na pewno barierą jest zbyt niski poziom zarobków.

Niepokojące jest również to, że młodzież mało się interesuje życiem społecznym, pragnąc spędzać czas w swoim zamkniętym gronie.

Aby przeciwdziałać temu negatywnemu zjawisku, samorząd pragnie podejmować wiele różnorodnych działań, polegających w pierwszej kolejności na docieraniu z informacją o różnych ofertach i wydarzeniach do jak największej liczby mieszkańców oraz wspieraniu lokalnych liderów i oddolnych inicjatyw.

Działania samorządu będą więc dwukierunkowe – będą zachęcały pojedynczych mieszkańców do udziału w różnego rodzaju aktywnościach oraz wspierały powstawanie i rozwój organizacji pozarządowych.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 6.2.

Nazwa programu	Aktywność społeczna i sprawne zarządzanie Gminą		Numer programu	6
Nazwa projektu	Sprawne zarządzanie Gminą		Numer projektu	6.2.
Cel realizacji projektu	Zapewnienie szybszego tempa rozwoju Gminy, zapewnienie jak najwyższego poziomu świadczenia usług komunalnych i społecznych			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Jednostki gminne	
Beneficjenci	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, goście			
Zadania			Czas realizacji	
1. Promowanie Gminy jako atrakcyjnego miejsca osiedlania się: • poprzez stronę internetową Gminy • poprzez portale społecznościowe • ogłoszenia w prasie poznańskiej			2016-2024	
2. Zachęcanie do płacenia podatków na miejscu: • poprzez stronę internetową Gminy • poprzez Informator Gminy Duszniki • ulotki • plakaty • poprzez zebrania sołeckie			2016-2024	
3. Utworzenie Młodzieżowej Rady Gminy			2016 - 2017	
4. Zwiększenie kanałów komunikacji z mieszkańcami: • informator mailowy • Facebook			2016-2024	
5. Rozwój współpracy z innymi samorządami			2016-2024	

Naturalnym jest, że wraz z rozwojem społeczno-gospodarczym Gminy i kształtowaniem się społeczeństwa obywatelskiego, z roku na rok rosną oczekiwania mieszkańców pod adresem przedstawicieli samorządu gminnego. Dotyczą one przede wszystkim sprawnego zarządzania podległym mieniem, skutecznej promocji gospodarczej i turystycznej oraz szybkiej i sprawnej obsługi ze strony pracowników Urzędu Gminy i podległych jednostek.

Niniejszy projekt obejmuje wiele działań, prowadzących do zwiększenia efektywności i skuteczności działania Urzędu Gminy i jednostek gminnych.

Dokument Strategii rozwoju Gminy został sporządzony z udziałem bardzo dużej grupy mieszkańców. W badaniu ankietowym uczestniczyło prawie 200 osób, w wywiadach, warsztatach strategicznych i konsultacjach – ponad 70 osób. Zadania, zapisane w Strategii, są wyrazem potrzeb i oczekiwań lokalnej społeczności i dlatego ogromne znaczenie ma konsekwentne wdrażanie zapisów tego dokumentu.

Sukces odniesiony na tym polu w dużej mierze będzie zależał od pozyskania środków dotacyjnych, wobec tego odpowiednia organizacja wykorzystania funduszy pomocowych, przygotowanie kadrowe, solidne opracowanie dokumentacji technicznej, będą miały kluczowe znaczenie.

Jak już wcześniej wspomniano, jednym z priorytetów działania samorządu, a zarazem sposobów na rozwój Gminy, będzie stwarzanie jak najlepszych warunków do osiedlania się kolejnych mieszkańców. Bardzo istotne będzie umiejętne promowanie się Gminy jako terenu, na którym warto osiąść na stałe.

Wiele gmin (na przykład podpoznańskich) ma problem z tym, że nowi mieszkańcy płacą podatki dochodowe nie w nowym, ale w poprzednim miejscu zamieszkania, często po prostu nie zdając sobie z tego sprawy. Dlatego też akcja informacyjno-promocyjna stanie się ważnym zadaniem do realizacji w najbliższym czasie.

Gmina Duszniki, wraz z siedmioma innymi gminami, wchodzi w skład Powiatu Szamotulskiego. Dotychczasowa skala współpracy w ramach Powiatu nie jest zadowalająca; wiele działań, które mogłyby być koordynowane, bądź nawet wspólnie prowadzone, realizowanych jest osobno. Nierzadkie są sytuacje, kiedy gminy ze sobą konkurują, na przykład w przypadku oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej.

Potencjalnych pól współpracy jest wiele, do tego współpraca międzysamorządowa jest w ostatnim czasie stymulowana przez możliwość pozyskania środków dotacyjnych na przygotowanie wspólnych dokumentów programowych, które w kolejnych latach będą niezbędne do aplikowania o dofinansowanie konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych.

Z tego powodu, a także z powodu możliwości korzystania z infrastruktury i oferty okolicznych gmin, bardzo ważny jest rozwój współpracy gminy Duszniki z Powiatem i gminami Powiatu.

Wspólna oferta inwestycyjna i turystyczna, koordynacja wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych, wspólne ubieganie się o środki dotacyjne to pierwsze, potencjalne pola kooperacji między samorządami. Do współpracy powinny być zaproszone podmioty pozasamorządowe, takie jak przedsiębiorcy, czy organizacje pozarządowe.

7. OKREŚLENIE ZBIEŻNOŚCI STRATEGII ROZWOJU GMINY ZE STRATEGIAMI NA SZCZEBLU WOJEWÓDZKIM I KRAJOWYM

7.1. Określenie zbieżności Strategii Rozwoju Gminy Duszniki na lata 2016-2024 ze Strategią Rozwoju Kraju 2020

„Strategia Rozwoju Kraju 2020 - AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO, KONKURENCYJNA GOSPODARKA, SPRAWNE PAŃSTWO” (ŚSRK), przyjęta przez Radę Ministrów we wrześniu 2012 roku, to najważniejszy dokument w perspektywie średniookresowej, określający cele strategiczne rozwoju Polski do 2020 r., kluczowy dla określenia działań rozwojowych, w tym możliwych do sfinansowania w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020 oraz 9 zintegrowanych strategii, służących realizacji założonych celów rozwojowych. Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest elementem nowego systemu zarządzania rozwojem Polski, którego fundamenty zostały określone w znowelizowanej ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Celem głównym strategii średniookresowej jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.

Dokonano w ŚSRK wyboru trzech obszarów strategicznych:

- I. **Sprawne i efektywne państwo**
- II. **Konkurencyjna gospodarka**
- III. **Spójność społeczna i terytorialna.**

Zadania realizowane w ramach tych priorytetowych kierunków interwencji mają być odpowiedzią na kluczowe wyzwania w najbliższym dziesięcioleciu i mają pozwolić na zintensyfikowanie procesów rozwojowych oraz uniknięcie dryfu rozwojowego.

Dla współrealizacji Strategii Rozwoju Kraju 2020 przez jednostki samorządu terytorialnego, największe znaczenie będzie miała realizacja obszaru strategicznego III. Spójność społeczna i terytorialna, dla którego wyznaczono następujące podobszary:

Cel III.1. Integracja społeczna

Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych

Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

Wszystkie przyjęte w dokumencie Strategii Rozwoju Gminy Duszniki projekty są w pełni zgodne z działaniami i w konsekwencji celami strategicznymi przyjętymi w ŚSRK. Dokładne przyporządkowanie przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 3. Zgodność projektów strategicznych z celami Strategii Rozwoju Kraju 2020

Obszary strategiczne	Cele szczegółowe	Wyróżnienia	Projekty Strategii Rozwoju Gminy Duszniki
SPRAWNE I EFEKTYWNE PAŃSTWO	Przejsie od Administrowania do Zarządzania Rozwojem	• Uporządkowanie kompetencji umożliwiające realizację działań rozwojowych • Zwiększenie efektywności instytucji publicznych • Wprowadzenie jednolitych zasad e-gov w administracji (e-administracja) • Poprawa jakości prawa • Zapewnienie ładu przestrzennego	2.2.; 6.2.
	Wzmocnienie Warunków Sprzyjających Realizacji Indywidualnych Potrzeb i Aktywności Obywatela	• Poprawa skuteczności wymiaru sprawiedliwości • Rozwój kapitału społecznego • Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela • Utrwalenie bezpieczeństwa narodowego	5.3.
KONKURENCYJNA GOSPODARKA	Wzrost Wydajności Gospodarki	• Zwiększenie produktywności gospodarki • Wzrost udziału przemysłów i usług średnio i wysoko zaawansowanych technologicznie • Zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno-spożywczego • Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej	3.1.; 3.2.
	Rozwój Kapitału Ludzkiego	• Zwiększanie aktywności zawodowej • Poprawa jakości kapitału ludzkiego • Zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej	4.1.; 4.2.

Obszary strategiczne	Cele szczegółowe	Wyróżnienia	Projekty Strategii Rozwoju Gminy Duszniki
	Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko	- Racjonalne gospodarowanie zasobami - Poprawa efektywności energetycznej - Zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii - Poprawa stanu środowiska - Adaptacja do zmian klimatu	2.2.; 2.4.
	Zwiększenie Efektywności Transportu	- Zwiększenie efektywności zarządzania w sektorze transportowym - Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych - Udrożnienie obszarów miejskich	1.1.; 1.2.
SPÓJNOŚĆ SPOŁECZNA I TERYTORIALNA	Integracja Społeczna	- Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym - Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych	5.2.; 6.1.
	Zapewnienie Dostępu i Określonych Standardów Usług Publicznych	- Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych - Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych	4.3.; 4.4.; 5.1.

7.2. Określenie zbieżności Strategii Rozwoju Gminy Duszniki na lata 2016-2024 ze Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku

Zgodnie z zasadami tworzenia dokumentów określających kierunki strategicznego rozwoju poszczególnych województw, powiatów i gmin, poniżej uwzględniono i wskazano w dokumencie Strategii Rozwoju Gminy Duszniki projekty zbieżne ze strategicznymi planami rozwoju województwa.

Zbieżność Strategii Rozwoju Gminy Duszniki na lata 2016-2024 z wojewódzkimi programami zawartymi w dokumencie „Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku” przedstawiono poniżej.

W ramach dokumentu Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego, ogólna wizja województwa wielkopolskiego przedstawiona jest jako dążenie do uczynienia województwa regionem nowoczesnym i zintegrowanym. Samorząd województwa za cel generalny postawił sobie:

Poprawę jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej skutkująca wzrostem poziomu życia mieszkańców.

Szeroka analiza uwarunkowań społecznych, ekonomicznych, przyrodniczych, potrzeb społecznych oraz wytyczona misja województwa pozwoliła na wyznaczenie celów strategicznych:

1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej
2. Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami
3. Zwiększenie spójności województwa
4. Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu
5. Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia
6. Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa
7. Wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem.

Wszystkie przyjęte w dokumencie Strategii Rozwoju Gminy Duszniki projekty są w pełni zgodne z działaniami i w konsekwencji celami strategicznymi przyjętymi w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego. Dokładne przyporządkowanie przedstawia tabela.

Tabela 4. Zgodność projektów strategicznych z celami strategicznymi Województwa

Cele strategiczne Województwa	Cele szczegółowe Województwa	Projekty Strategii Rozwoju Gminy Duszniki
POPRAWA DOSTĘPNOŚCI I SPÓJNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ	• Zwiększenie spójności sieci drogowej • Wzrost różnorodności oraz upowszechnianie efektywnych form transportu • Rozbudowa infrastruktury na rzecz społeczeństwa informacyjnego • Lepsze wykorzystanie dróg wodnych • Rozwój transportu zbiorowego • Rozwój komunikacji lotniczej	1.1.; 1.2.; 1.3.
POPRAWA STANU ŚRODOWISKA I RACJONALNE GOSPODAROWANIE JEGO ZASOBAMI	• Wsparcie ochrony przyrody • Ochrona krajobrazu • Ochrona zasobów leśnych i racjonalne ich wykorzystanie • Wykorzystanie, racjonalizacja gospodarki zasobami kopalin oraz ograniczanie skutków ich eksploatacji • Ograniczanie emisji substancji do atmosfery • Uporządkowanie gospodarki odpadami • Poprawa gospodarki wodno – ściekowej • Ochrona zasobów wodnych i wzrost bezpieczeństwa powodziowego • Poprawa przyrodniczych warunków dla rolnictwa • Promocja postaw ekologicznych • Zintegrowany system zarządzania środowiskiem przyrodniczym • Poprawa stanu akustycznego województwa	2.1.; 2.4.
WZMOCNIENIE	• Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw	2.2.; 3.1.; 3.2.

Cele strategiczne Województwa	Cele szczegółowe Województwa	Projekty Strategii Rozwoju Gminy Duszniki
POTENCJAŁU GOSPODARCZEGO REGIONU	• Wzmocnienie roli nauki i badań dla innowacji i rozwoju gospodarczego • Rozwój sieci i kooperacji w gospodarce regionu • Rozbudowa instytucji otoczenia biznesu • Tworzenie warunków rozwoju inteligentnych specjalizacji, w tym wspieranie sektorów kreatywnych w gospodarce • Rozwój instrumentów finansowych dla gospodarki • Doskonalenie kadr gospodarki • Przygotowanie i racjonalne wykorzystanie terenów inwestycyjnych • Tworzenie warunków dla ekspansji gospodarki województwa na rynki zewnętrzne • Poprawa warunków dla rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolnego • Rozwój gospodarki społecznej • Rozwój „srebrnego” sektora gospodarki • Rozwój biznesu i usług zdrowotnych	
WZROST KOMPETENCJI MIESZKAŃCÓW I ZATRUDNIENIA	• Poprawa warunków, jakości i dostępności edukacji • Wsparcie szkolnictwa wyższego • Promocja przedsiębiorczości i zatrudnialności • Rozwój oraz promocja postaw kreatywnych i innowacyjnych • Wzmocnienie szkolnictwa zawodowego i technicznego oraz poprawa organizacji rynku pracy • Rozwój kształcenia ustawicznego	4.1.; 4.2.
ZWIĘKSZANIE ZASOBÓW ORAZ WYRÓWNYWANIE POTENCJAŁÓW SPOŁECZNYCH WOJEWÓDZTWA	• Wzmacnianie aktywności zawodowej • Poprawa sytuacji i przeciwdziałanie zagrożeniom demograficznym • Poprawa stanu zdrowia mieszkańców i opieki zdrowotnej • Promocja zdrowego stylu życia • Wzmacnianie włączenia społecznego • Wzmocnienie systemu usług i pomocy społecznej • Kształtowanie skłonności mieszkańców do zaspokajania potrzeb wyższego rzędu • Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego • Ochrona zasobów, standardu i jakości życia rodziny	2.3.; 4.3.; 4.4.; 5.1.; 5.2.; 5.3.; 6.1.

Cele strategiczne Województwa	Cele szczegółowe Województwa	Projekty Strategii Rozwoju Gminy Duszniki
	- Ochrona i utrwalanie dziedzictwa kulturowego - Poprawa warunków mieszkaniowych	
WZROST BEZPIECZEŃSTWA I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA REGIONEM	- Tworzenie warunków dla zarządzania rozwojem regionu - Budowa wizerunku województwa i jego promocja - Sprawna, innowacyjna administracja samorządowa - Budowa partnerstwa dla innowacji - Budowa regionalnych systemów zabezpieczania i reagowania na zagrożenia - Rozwój współpracy terytorialnej	6.2.

7.3. Określenie zbieżności Strategii Rozwoju Gminy Duszniki na lata 2016-2024 z Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020

Z momentem przystąpienia Polski do Unii Europejskiej samorzady zyskały możliwość pozyskania środków finansowych na dofinansowanie różnych przedsięwzięć, w tym inwestycyjnych.

Z punktu widzenia samorządów gminnych, najważniejszy jest Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020.

Poniżej przedstawiono listę tych projektów strategicznych gminy Duszniki, które kwalifikują się do uzyskania pomocy, przyporządkowanych do odpowiednich priorytetów w ramach nowego WRPO.

Należy zaznaczyć, że zestaw priorytetów i celów pochodzi z najbardziej aktualnej wersji projektu WRPO i może się zmienić w wersji ostatecznej tego dokumentu.

Tabela 5. Zgodność projektów strategicznych z priorytetami WRPO 2014+

Priorytety	Działania	Projekty Strategii Rozwoju Gminy Duszniki
INNOWACYJNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA	1.1. Wsparcie infrastruktury B+R w sektorze nauki 1.2. Wzmocnienie potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw Wielkopolski 1.3. Wsparcie przedsiębiorczości i infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego 1.4. Internacjonalizacja gospodarki regionalnej 1.5. Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw	2.2.; 3.1.; 3.2.

Priorytety	Działania	Projekty Strategii Rozwoju Gminy Duszniki
SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	2.1. Rozwój elektronicznych usług publicznych	6.2.
ŚRODOWISKO	4.1. Zapobieganie, likwidacja skutków klęsk żywiołowych i awarii środowiskowych 4.2. Gospodarka odpadami 4.3. Gospodarka wodno – ściekowa 4.4. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego 4.5 Ochrona przyrody	2.4.
TRANSPORT	5.1. Infrastruktura drogowa regionu 5.2. Transport kolejowy	1.2.
RYNEK PRACY	6.1. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy – projekty realizowane przez PSZ 6.2. Aktywizacja zawodowa 6.3. Samozatrudnienie i przedsiębiorczość 6.4. Wsparcie aktywności zawodowej osób wyłączonych z rynku pracy z powodu opieki nad małymi dziećmi 6.5. Doskonalenie kompetencji osób pracujących i wsparcie procesów adaptacyjnych 6.6. Wspieranie aktywności zawodowej pracowników poprzez działania prozdrowotne	6.1.
WŁĄCZENIE SPOŁECZNE	7.1. Aktywna integracja 7.2. Usługi społeczne i zdrowotne 7.3. Ekonomia społeczna	4.3.; 5.1.
EDUKACJA	8.1. Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz wyrównanie dostępu do edukacji przedszkolnej i szkolnej 8.2. Uczenie się przez całe życie 8.3. Wzmocnienie oraz dostosowanie kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy	4.1.
INFRASTRUKTURA DLA KAPITAŁU LUDZKIEGO	9.1. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną 9.2. Rewitalizacja obszarów problemowych 9.3. Inwestowanie w rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	4.2.; 4.4.; 5.2.

7.4. Określenie zbieżności Strategii Rozwoju Gminy Duszniki na lata 2016-2024 z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Dla gmin wiejskich duże znaczenie ma także dedykowany im Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Sam samorząd gminny i jego instytucja kultury będą mieli możliwość pozyskania środków w ramach działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich”.

Konkretne dziedziny wsparcia przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 6. Zgodność projektów z działaniem „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Działania	Treść	Poddziałanie	Projekty Strategii Rozwoju Gminy Duszniki
TRANSFER WIEDZY I DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA	Wsparcie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności	Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności	2.4.; 4.1.; 4.2.
	Wsparcie na demonstracje i działania informacyjne	Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych	
PODSTAWOWE USŁUGI I ODNOWA WSI NA OBSZARACH WIEJSKICH	Budowa lub modernizacja dróg lokalnych	Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii	1.1.; 1.2.; 1.3.; 2.1.; 2.3.; 3.1.; 3.2.; 4.3.; 5.1.
	Gospodarka wodno-ściekowa		
	Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej	Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury, i powiązanej infrastruktury	
	Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów.		
Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego	Wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-		

Działania	Treść	Poddziałanie	Projekty Strategii Rozwoju Gminy Duszniki
		gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej	
WSPARCIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W RAMACH INICJATYWY LEADER (RLKS – ROZWÓJ LOKALNY KIEROWANY PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ)	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju	Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	3.1.; 5.2.; 5.3.; 6.1.; 6.2.
	Wdrażanie projektów współpracy	Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania	
	Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji	Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji	
	Wsparcie przygotowawcze	Wsparcie przygotowawcze	

8. WDRAŻANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY

Opracowanie, a następnie zatwierdzenie przez Radę Gminy dokumentu Strategii, to dopiero pierwszy etap cyklu zarządzania strategicznego Gminą. Kolejne jego elementy to:

- wdrażanie zapisów Strategii
- monitorowanie wdrażania Strategii
- ewaluacja (ocena) skutków realizacji działań
- ewentualne korekty planu i jego aktualizacja.

8.1. Wdrażanie zapisów Strategii

Wspólny wysiłek wielu osób, które przyczyniły się najpierw do opracowania szczegółowej diagnozy stanu Gminy, a następnie Strategii jej rozwoju na następnych 10 lat, pójdzie na marne, jeżeli zaproponowane w niniejszym dokumencie projekty nie będą realizowane. Niestety, często zdarza się, że strategia po uchwaleniu staje się martwym dokumentem, do którego nigdy więcej już się nie sięga.

Strategia powinna być dokumentem żywym – powinna być po prostu podstawowym planem działania, wyznaczającym kluczowe kierunki przedsięwzięć samorządu lokalnego i wskazującym sposoby ich osiągnięcia. Właśnie po to w pracach nad opracowywaniem Strategii wiele czasu poświęcono na rozpisanie każdego projektu strategicznego na zadania, czas wykonania, wykonawców i podmioty współpracujące.

Aby zaakceptowane przez Radę Gminy zapisy Strategii były realizowane, potrzebny jest organ, który będzie odpowiedzialny za rozdzielanie zadań, śledzenie postępów w ich wdrażaniu, okresową ocenę, nanoszenie korekt i uzupełnień oraz prowadzenie do dokumentu nowych propozycji. W przypadku gminy Duszniki organem tym będzie Wójt Dusznik, który będzie realizował powyższe zadania w dużej mierze poprzez Zespół ds. Strategii.

Zespół będzie corocznie (do końca marca) przygotowywał sprawozdanie z realizacji Strategii w poprzednim roku, zawierające informacje o zadaniach ukończonych, zadaniach będących w trakcie wykonywania oraz zadaniach nie rozpoczętych wraz z wyjaśnieniem przyczyn ewentualnych opóźnień. Konsekwencją wniosków, zawartych w sprawozdaniu może być propozycja nanoszenia zmian w dokumencie, polegających na przykład na zmianach terminów, usuwaniu, czy też dodawaniu określonych zapisów.

8.2. Monitoring realizacji Strategii

Monitoring to proces regularnego zbierania i analizowania informacji, dotyczących wdrażania Strategii, prowadzony w trakcie realizacji Strategii. **Ma on odpowiedzieć na pytanie, czy coś, co zostało zaplanowane, faktycznie zostało zrobione.** Monitoring jest rodzajem alarmu, który informuje, gdy wdrażanie przebiega niezgodnie z planem.

Dzięki niemu można:

- podjąć działania zaradcze
- skorygować plany
- zminimalizować skutki nieprzewidzianych zdarzeń.

Proces monitorowania powinien objąć następujące etapy:

- zdobycie wiedzy na temat tego, co w danym momencie powinno zostać już osiągnięte
- sprawdzenie, co faktycznie już zrobiono
- porównanie obydwu informacji i przygotowanie wniosków, czy możliwa jest terminowa realizacja planów
- w zależności od osiągniętych wyników – przygotowanie propozycji korekt
- dokonanie zmian w planach.

Planując system monitoringu należy pamiętać, że plany to tylko prognozy i nie gwarantują one pełnego wykonania. Trzeba zdawać sobie sprawę, że mogą się zdarzyć odchylenia i określić, jaka skala tych odchyleń będzie dla nas akceptowalna.

Monitoringiem w przypadku gminy Duszniki zajmować się będzie Zespół ds. Strategii. W przypadku identyfikacji poważnych problemów w realizacji któregoś z projektów (mogących skutkować całkowitym lub częściowym niezrealizowaniem, albo opóźnieniem), Koordynator Zespołu będzie zgłaszał ten fakt Wójtowi w celu omówienia zaistniałej sytuacji i podjęcia środków zaradczych.

Po to, aby dokument Strategii pełnił faktyczną rolę podstawowego narzędzia zarządzania Gminą, powinien on być zaopatrzony w mierniki, za pomocą których będzie można śledzić, czy realizowane zadania faktycznie przyczyniają się do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju, zapisanego w wizji Gminy.

Dla gminy Duszniki sporządzono indywidualny zestaw mierników, będących odzwierciedleniem zmian poziomu życia na jej terenie. Są to:

- 1) Liczba mieszkańców Gminy
- 2) Poziom dochodów Gminy na 1 mieszkańca
- 3) Udział wydatków majątkowych w łącznych wydatkach Gminy
- 4) Odsetek gospodarstw domowych, posiadających dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej, bądź posiadających przydomową oczyszczalnię ścieków
- 5) Długość utwardzonych dróg gminnych
- 6) Odsetek środowisk, korzystających z pomocy społecznej
- 7) Liczba przestępstw
- 8) Liczba wykroczeń
- 9) Powierzchnia Gminy, objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego
- 10) Liczba podmiotów gospodarczych (REGON)
- 11) Liczba bezrobotnych mieszkańców
- 12) Wyniki sprawdzianu uczniów klas VI
- 13) Wyniki egzaminu gimnazjalnego.

Oceniając w kolejnych latach skutki realizacji Strategii należy wziąć pod uwagę to, że:

- Wartości mierników 1, 2, 3, 4, 5, 9 i 10 powinny się sukcesywnie zwiększać.
- Wartości mierników 6, 7, 8 i 11 powinny się sukcesywnie zmniejszać.
- Jeżeli chodzi o mierniki 12 i 13, czyli wyniki testów uczniów klas VI szkół podstawowych i III klas gimnazjów, to nie powinny one być gorsze niż średnia dla województwa wielkopolskiego.

8.3. Ocena skutków realizacji Strategii (ewaluacja)

Ocena (ewaluacja) to spojrzenie na realizację Strategii z punktu widzenia osiągnięcia rezultatów, wpływów i potrzeb, które miały być osiągnięte. **Ma ona odpowiedzieć na pytanie, czy coś zostało zrobione dobrze.**

Ocena powinna być prowadzona przez cały okres wdrażania Strategii. Konsekwencjami negatywnej oceny w trakcie realizacji Strategii może być:

- zakończenie danego zadania wcześniej
- zmiana celów
- zmiana sposobów realizacji.

Z kolei ocena końcowa nie wpływa na strategię w trakcie jej realizacji, ale może skutkować nowymi projektami w nowej Strategii. Służy ona zbieraniu doświadczeń i wyciąganiu wniosków na przyszłość.

W trakcie dokonywania oceny należy odpowiedzieć na poniższe pytania:

1. Czy poszczególne zadania zostały wdrożone na czas, w ramach założonego budżetu i czy zostały osiągnięte zaplanowane efekty? Jeżeli nie, to:
  - Dlaczego tak się stało?
  - Co możemy zrobić w przyszłości, aby uniknąć błędów?
2. Czy osiągnęliśmy zaplanowane rezultaty (efekty)? Czy beneficjenci są zadowoleni? Jeżeli nie, to:
  - Dlaczego tak się stało?
  - Co możemy zrobić, aby zapewnić lepszą realizację w przyszłości?
  - Co możemy zrobić, aby zwiększyć skuteczność naszych działań?Jeżeli tak, to czy mogliśmy to zrobić bardziej efektywnie (niższy koszt przy takim samym efekcie)?
3. Czy realizacja Strategii przyczyniła się do osiągnięcia naszych celów strategicznych? Czy osiągnięte rezultaty i ich wpływ na cele strategiczne mają długoterminowy charakter? Jeżeli nie, to:
  - Dlaczego tak się stało?
  - Co możemy zrobić, aby osiągnąć bardziej długoterminowy charakter wyników i lepszą ocenę ich wpływu?

- Co możemy zrobić, aby zwiększyć długoterminowy charakter osiągniętych rezultatów?

8.4. Ewentualne korekty planu i jego aktualizacja

Zapisane w Strategii zadania nie powinny być zatwierdzone raz na zawsze – co jakiś czas powinny być one przeglądane i ewentualnie korygowane bądź uzupełniane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Równocześnie do dokumentu Strategii powinny być wprowadzane nowe projekty, wynikające z pojawiających się możliwości (na przykład pozyskanie dodatkowych środków), bądź zgłaszanych potrzeb.

Przesłankami aktualizacji dokumentu Strategii mogą być:

1. Czas – obowiązująca strategia została opracowana co najmniej kilka lat temu i od tej pory nie była aktualizowana
2. Nastąpiły istotne zmiany wewnątrz gminy, a szczególnie w jej otoczeniu, które należy uwzględnić w dokumencie Strategii, np. nowa perspektywa budżetu unijnego, kryzys gospodarczy, współpraca w ramach Powiatu Szamotulskiego
3. Początek kolejnej kadencji samorządu.

Niniejszy dokument planistyczny powinien mieć charakter kroczący. Najbardziej na początku każdej kolejnej kadencji Rady Gminy powinien być dokonany jego gruntowny przegląd i aktualizacja wraz z przesunięciem okresu programowania. Ewentualne korekty bądź uzupełnienia powinny być dokonywane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Do dokumentu Strategii powinny być wprowadzane nowe projekty, wynikające z pojawiających się możliwości (na przykład pozyskanie dodatkowych środków), bądź identyfikowanych potrzeb.

Rolę koordynatora procesu aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Duszniki będzie pełnił Zespół ds. Strategii. Będzie on zbierał propozycje zmian od szefów poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu Gminy, przewodniczących komisji Rady Gminy oraz szefów jednostek gminnych, a następnie przedstawiać je Wójtowi.

8.5. Informowanie społeczeństwa

Naczelnym celem przygotowania, a następnie wdrażania Strategii jest, zapisane w wizji i misji, zapewnienie mieszkańcom gminy Duszniki jak najbardziej dogodnych warunków do życia, pracy i wypoczynku. Realizacja Strategii ma służyć lokalnej społeczności i wobec tego powinna ona zostać powiadomiona o jej kluczowych zapisach, bowiem uchwalony przez Radę Gminy dokument jest nie tylko „przewodnikiem” dla działań samorządu, ale pełni również funkcję informacyjną dla mieszkańców – powinni oni dowiedzieć się z niej, jakie działania będą w perspektywie kolejnych kilku lat podejmowane przez Urząd Gminy i podległe jednostki.

Oprócz publikacji pełnej wersji Raportu i Strategii w Biuletynie Informacji Publicznej, najważniejsze tezy Strategii zostaną zaprezentowane poprzez stronę internetową Gminy.

Ważne jest także cykliczne informowanie lokalnej społeczności o postępach we wdrażaniu Strategii, przede wszystkim poprzez publikację corocznych, syntetycznych sprawozdań.

9. SPIS TABEL

<i>Tabela 1. Informacja o realizacji Strategii rozwoju Gminy Duszniki do 2015 roku .....</i>	15
<i>Tabela 2. Zakres czasowy projektów strategicznych.....</i>	47
<i>Tabela 3. Zgodność projektów strategicznych z celami Strategii Rozwoju Kraju 2020 .....</i>	88
<i>Tabela 4. Zgodność projektów strategicznych z celami strategicznymi Województwa .....</i>	90
<i>Tabela 5. Zgodność projektów strategicznych z priorytetami WRPO 2014+ .....</i>	92
<i>Tabela 6. Zgodność projektów z działaniem „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 .....</i>	94

10. SPIS WYKRESÓW

<i>Wykres 1. Przedziały wiekowe badanej grupy mieszkańców Gminy .....</i>	23
<i>Wykres 2. Ocena badanych dotycząca warunków życia w Gminie Duszniki (liczba odpowiedzi) .....</i>	25
<i>Wykres 3. Wskazane przez badanych najważniejsze pozytywne elementy życia w gminie Duszniki (% respondentów) .....</i>	26
<i>Wykres 4. Wskazane przez badanych najważniejsze problemy życia w Gminie .....</i>	27
<i>Wykres 5. Ocena ważności działań podejmowanych w Gminie (liczba odpowiedzi) .....</i>	28
<i>Wykres 6. Najważniejsze działania inwestycyjne w Gminie wskazane przez badanych .....</i>	29
<i>Wykres 7. Wskazane przez badanych najważniejsze działania nieinwestycyjne na terenie gminy .....</i>	30
<i>Wykres 8. Najważniejsze sprawy do załatwienia na terenie sołectwa, w którym zamieszkują badani .....</i>	31

11. SPIS RYSUNKÓW

<i>Rysunek 1. Układ strategii.....</i>	10

ZAŁĄCZNIK 1. FORMULARZ ANKIETY**Strategia Rozwoju Gminy Duszniki na lata 2016-2024**

Szanowni Państwo,

Gmina Duszniki przystąpiła do prac nad sporządzeniem najważniejszego dokumentu planistycznego - **Strategii Rozwoju Gminy na lata 2016-2024**.

Jedną z form udziału społeczności lokalnej w tworzeniu dokumentu Strategii jest niniejsze badanie ankietowe. Dzięki niemu pragniemy poznać Państwa opinie na temat warunków życia na terenie Gminy oraz proponowanych kierunków jej dalszego rozwoju. Z tego powodu prosimy Państwa o poświęcenie kilku minut na wypełnienie niniejszego formularza.

Dziękujemy bardzo za udzielone odpowiedzi!

I. Jaka jest Pana/Pani ocena warunków życia w Gminie? Proszę zaznaczyć odpowiednią kratkę według skali: 5 - bardzo dobra, 4 - dobra, 3 - przeciętna, 2 - zła, 1 - bardzo zła.						
Pytanie/Ocena	5	4	3	2	1	Nie mam zdania
Stan infrastruktury drogowej						
Stan infrastruktury okołodrogowej (chodniki, oświetlenie, ścieżki rowerowe)						
Stan infrastruktury wodno-kanalizacyjnej						
Stan infrastruktury teleinformatycznej (Internet, telefony, zasięg sieci komórkowych)						
Stan środowiska naturalnego						
Dostępność do kultury i rozrywki						
Dostępność do sportu i rekreacji						
Opieka przedszkolna (infrastruktura i standard opieki)						
Szkoły podstawowe (infrastruktura i poziom nauczania)						
Gimnazja (infrastruktura i poziom nauczania)						
Dostępność sklepów i usług dla ludności na terenie Gminy						
Dostępność usług medycznych na terenie Gminy						
Bezpieczeństwo publiczne w Gminie						
Możliwość podjęcia pracy w Gminie						
Powiązania komunikacyjne wewnątrz Gminy (transport zbiorowy)						
Powiązania komunikacyjne Gminy z innymi gminami, Poznaniem (transport zbiorowy)						
Estetyka Gminy, tereny zielone						
Obsługa administracyjna mieszkańców w Urzędzie Gminy						
Życzliwość mieszkańców i stosunki dobrosąsiedzkie						

II. Proszę wymienić 3 najważniejsze <u>pozytywne elementy</u> życia w Gminie:					
1.					
2.					
3.					
III. Proszę wymienić 3 najważniejsze <u>problemy (negatywne elementy)</u> życia w Gminie:					
1.					
2.					
3.					
IV. Proszę wskazać skalę ważności poszczególnych działań w Gminie zaznaczając odpowiednią kratkę według skali: 5 - bardzo ważne, 4 - ważne, 3 - przeciętnie ważne, 2 - mało ważne, 1 - zbędne					
Działanie/Ocena	5	4	3	2	1
Remonty i budowa dróg					
Budowa infrastruktury okołodrogowej (chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie)					
Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej					
Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej					
Wydzielanie i uzbrajanie gruntów dla inwestorów					
Wspieranie lokalnych przedsiębiorców i poszukiwanie inwestorów					
Promocja i wsparcie korzystania z odnawialnych źródeł energii (np. solary)					
Poprawa stanu infrastruktury przedszkolnej i szkolnej					
Zwiększenie poziomu nauczania w szkołach i liczby zajęć pozalekcyjnych					
Budowa boisk, sal sportowych i placów zabaw					
Szersze wspieranie działań kulturalnych, artystycznych i promocja Gminy					
Zwiększenie nakładów na turystykę (rozwój infrastruktury turyst., promocja)					
Zwiększanie estetyki Gminy (np. zakładanie nowych terenów zielonych)					
Intensyfikacja współpracy z gminami partnerskimi					
Zwiększenie pomocy socjalnej dla najuboższych					
Inne działania ważne dla Gminy (proszę wpisać):					
1.					
2.					
V. Proszę wskazać 2 najważniejsze <u>działania inwestycyjne</u> (budowlano-remontowe) na terenie całej GMINY, na które powinny w pierwszej kolejności zostać wydatkowane środki z budżetu Gminy:					
1.					
2.					

VI. Proszę wskazać 2 najważniejsze działania nieinwestycyjne (zadania społeczne, wydarzenia rekreacyjne, kulturalne, itp.) na terenie całej GMINY, na które powinny w pierwszej kolejności zostać wydatkowane środki z budżetu Gminy:

1.

2.

VII. Proszę wskazać 2 najważniejsze SPRAWY DO ZAŁATWIENIA NA TERENIE SOŁECTWA, W KTÓRYM PAN/PANI MIESZKA, na które powinny w pierwszej kolejności zostać wydatkowane środki z budżetu Gminy:

1.

2.

Proszę uzupełnić poniższą tabelkę

Wiek	18-29 lat	30-39 lat	40-49 lat	50-59 lat	pow. 60 lat
Płeć	Mężczyzna			Kobieta	
Wykształcenie	Wyższe	Policealne	Średnie	Zawodowe	Podstawowe
Status zawodowy	Pracownik etatowy	Rolnik	Przedsiębiorca	Student	Niepracujący
Miejsce zamieszkania	Miejscowość		Czas zamieszkania w Gminie (w latach)		